

Сыр бойы

№86
(19569)
14 МАУСЫМ,
БЕЙСЕНБІ
2018 ЖЫЛ

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСТЫҚ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ГАЗЕТ

1929 ЖЫЛДЫҢ 1 ШІЛДЕСІНЕН ШЫҒАДЫ

WWW.SYRBOYI.KZ

Құттықтау

Құрметті жерлестер!

Қасиетті рамазан айында ұстаған оразаларыңыз қабыл болсын! Сіздерді Ораза айт мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!

Әлем мұсылмандарының бір мезетте ізгі амалдары мен ниеттерін біріктіретін Рамазан айы – сабырлық пен шыдамдылықтың, шүкіршілік пен қанағаттың, қайырымдылық пен мейірімділіктің негізі.

Ораза айының басталуымен Отандастарымыз мұқтаж жандарға қайырымдылық пен қамқорлық көрсетіп, мейірім шапағатына бөледі.

Біздің еліміз – мұсылман әлемінің бір мүшесі ретінде барлық игілікті бастамаларға қолдау көрсетіп, еліміздегі конфессиялардың толерантты ұстанымын қолдайды.

Оразадан – оразаға, айттан айтқа аман-есен жетейік. Отбасыларыңызға құт-береке, елімізде бейбітшілік пен жарасымдылық артсын! Бірлігіміз бен ынтымағымыз жарассын!

Ораза айт құтты болсын!

Құрметпен, облыс әкімі
Қ.Е.КОШЕРБАЕВ.

БІЛІМ ГРАНТЫ: ТЕХНИКАЛЫҚ МАМАНДЫҚТАРҒА БАСЫМДЫҚ БЕРІЛГЕН

Енді аз күнде биылғы мектеп түлектері үшін Ұлттық бірыңғай тестілеу өтеді. Өткен аптада ҚР Білім және ғылым министрлігінің сайтында 2018-2019 жылға арналған Мемлекеттік білім тапсырысы жайлы бұйрық жарияланды. Қазір қазақстандық талапкерлер мен студенттер мамандық бойынша бөлінген гранттар тізімімен танысуда. Құжат жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі, оның ішінде қысқартылған оқу формасы бойынша мамандар дайындауды да қамтиды. Министрлік бұйрығының қосымшасында мемлекеттік бюджет есебінен ЖОО-ға бакалавр, магистр және PhD дайындауға бөлінген квоталар көрсетілген. Сонымен қатар, жеңілдігі бар үміткерлер мен шеттен келген қазақ диаспорасы өкілдеріне арналған квоталар жеке берілген.

Елбасының 5 әлеуметтік бастамасы аясында алдағы оқу жылына қосымша 20 000 грант бөлінгені белгілі. Жалпы алғанда, мемлекет жоғары оқу орындарының 53 594 маманының, 12 504 магистрдің (өткен жылы 9524 болған) және 2 240 докторанттың білім алуы үшін қаржы жұмсайды.

Әдеттегідей тапсырыстың ең көп бөлігі техникалық мамандықтарға арналған. Әсіресе, «Техникалық ғылым және технологиялар» мамандығына, яғни түрлі саладағы инженерлер дайындауға 20 мыңнан астам грант бөлінген. Оның ішінде «Биотехнология», «Автоматтандыру және басқару», «Ақпараттық жүйелер», «Есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету» мамандықтарына 995-1530 аралығында грант беріліп отыр.

Ал, екінші орында «Білім беру» мамандарын даярлауға бөлінген грант саны тұр. Бұл тізімдегі мамандықтарды таңдағандарға 8 мыңнан астам орын бар. Ең көп грант «Шетел тілі: екі шетел тілі (ағылшын тілі)» мамандығына 620 орын ұсынылған. «Биология», «Химия», «Физика» және «Математика» мамандықтарына 545-490 аралығында грант тағайындалған. Грант көп бөлінген мамандықтар үштігін «Жаратылыстану ғылымдары» 3 мыңнан астам орынмен түйіндеп тұр.

Осы жылы медицина саласына, яғни дәрігерлерді дайындауға 2500 орын бөлінген. «Қызмет көрсету» саласындағы «Көлікті пайдалану және жүк қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру», «Түризм», «Жерге орналастыру», «Әлеуметтік жұмыс», «Мәдени-тынығу жұмысы», «Кадастр», «Бағалау», «Логистика», «Кітапхана ісі», «Мейрамхана ісі және мейманхана бизнесі» мамандықтарына 2330 грант қарастырылған. «Құқық» саласындағы мамандықтарды таңдаушыларға бар болғаны 95 орын бар.

Тағы бір жаңалық, болашақ физика, математика, химия, биология пәндерінің мұғалімдерін ағылшын тілінде әзірлеуге 1000 грант берілген. Ал «Мәңгілік ел жастары – индустрияға», яғни «Серпін» бағдарламасы 5 мыңнан астам түлекке жоғары білім алуға жол ашады.

Гүлжазира ЖАЛҒАСОВА,
«Сыр бойы».

INNOVATSIIA

ЗАУЫТ ҚҰРЫЛЫСЫНДА КІДІРІС ЖОҚ

Қызылордада салынып жатқан шыны зауыты – еліміздегі ең ірі индустриялық жобалардың бірі. Оның құрылысын «Orda Glass» ЖШС қытайлық «China Triumph International» компаниясымен бірлесіп жүргізуде.

«Orda Glass» ЖШС басқарма төрағасы Ержан Сағымбаевтың сөзіне сүйенсек, қазіргі күні аталған нысанда орналасқан төрт кешенде де жұмыс қызу жүріп жатыр. Атап айтқанда, металл құрастыру, бетон құю, су резервуарын, насосы станция орнату, ішкі инфрақұрылым желілерін тарту сияқты тірліктер толастамайды. Тасымалдаушылар біртіндеп құрылыс материалдарын, құрал-жабдықтарды әкеліп жатыр.

– Жұмысқа 200-дей адам тартылған болса, соның шамамен 80 проценті – жергілікті тұрғындар. Алдағы бір ай ішінде жұмысшылар саны тағы 100 адамға, соңында 500-ге дейін көбейеді. Ал зауыт іске қосылған кезде 226 адамды еңбекпен қамту көзделген. Одан бөлек, аутсорсинг жұмысына 500 шақты адам керек болады, – дейді Ержан Сағымбаев.

Шыны зауыты бізге тансық. Сондықтан бұл кәсіптің қыр-сырын біразға дейін шетелдіктерден үйрене тұруға тура келеді. Өзіміздің мамандарды шет елдерде оқыту жоспарда бар. «Orda Glass» ЖШС басқарма төрағасы бізбен әңгімесінде қазірдің өзінде осында жұмыс істеуге ынта білдіріп жатқандар барын жеткізді. Ал объект басындағы азаматтар басталған істі аяқтау үшін уақытпен санаспай еңбек етуде. Ол үшін еш кедергі жоқ, барлық мәселе шешілген.

Жалпы, зауыт жылына 197 мың тоннадан астам табақша шыны шығармақ. Ең бастысы, шыны өндірісіне қажетті шикізаттың 95 проценті өзімізде бар. Кварц құмы, доломит пен әк тасы Арал ауданынан жеткізіледі. Кальцийлендірілген соданы да болашақта алыстан арбамай-ақ «Аралтұз» АҚ-мен бірге облыста өндіру жоспарланып отыр.

Қызылорда қаласындағы индустриалды аймақ салынып жатқан шыны зауыты толық іске қосылған кезде соңғы технологиялармен жабдықталған әлемдегі үшінші зауытқа айналмақ. Әзірге мұндай кәсіпорын тек Жапония мен Қытайда бар. Мұнда «Apple», «LG», «Nokia» сынды ірі компаниялар шығаратын планшет, смартфон және өзге де гаджеттерге арналған ультражәйішке шынылар өндірілетін бола-

ды. Одан бөлек, микроскоп пен дүрбі үшін өнімдер шығару қолға алынбақ.

Ержан Сағымбаев аталған объект жыл соңына қарай іске қосылатынын айтты. Бұл туралы облыс әкімі «Qyzylorda» телеарнасының «Әкім сағаты» бағдарламасында да мәлімдегені белгілі.

– Қазір шыны зауытының аумағында 8 қосалқы мердігер компания жұмыс атқаруда. Шілденің басында пеш жағылады.

Технология бойынша үздіксіз өндірістің алдында пеш 3 ай бойы қыздырылуы керек. Сондықтан жыл соңына қарай алғашқы өнім алынбақ, – деді аймақ басшысы.

Оған қоса стратегиялық инвестормен келіссөздер аясында өте жұқа шыны өндірісі де өрістейді.

Назерке САНИЯЗОВА,
«Сыр бойы».

2018 – OBLYSTA «JAPPAI KASIPKERLIKTI QOLDAŪ JYLY»

АЛҒЫР ЖАСТЫҢ АДЫМЫ

Кәсіп ашамын дейтін адамға мемлекет тарапынан қолдау көп. Тіпті, оларға қаржылай көмек беріліп қана қоймайды, кәсіпкерлікке баулып, қашан аяғына тұрып кеткенше демеп отырады. Бұл кәсіп иелерін қанаттандырады.

Байқоңырлық Болаң Қадыровтың негізгі мамандығы – стоматолог. Оқу орнын бітіріп, қолына диплом алғанмен, ол басқа бағытқа жол салды. Темірден түйін түйетін шебер боламын деп шешті.

Болаң бірде достарымен бірге табиғат аясына демалуға шығады. Жұқа қаңылтырдан жасалған шатырды өзімен ала шыққан еді. Өзгеше дүниеге қызыққан демалушылар сол жерде тапсырыс береді. Міне, жігіттің алғашқы жұмысы осылай басталды. Осыдан кейін ол киіз үйді қайта жаңғыртуды қолға алды. Бірақ ағаштан емес, темірден. Бастапқыда бұл жұмыс жас шеберге оңай соққан жоқ. Көп ізденді. Ауласынан шағын шеберханасын ашты. Құрал-саймандарын түгендеді. Тапсырыс аясы да кеңейді. Алыс-жақын ағайыннан естіп келетіндер қарасы артып, ісі жанданды. 4 адамды тұрақты жұмысқа алды.

Еңбеккөр жігіттің өзіне деген сенімділігі артты. 2016 жылы «Болаң» жеке цехын ашып, сол жылы қайтарымысыз грантты жеңіп алды. Қаржыға темірді ойып, кесіп, жонып дайындайтын құрылғыны және киіз тігетін станокты сатып алды. Нәтижесінде жұмысы жеңілдей түсті. Оның жасаған темір киіз үйі жиналмалы. Құруға 15 минут жеткілікті. Киіз үйлер көлеміне қарай 6,8,12 қанатты етіп жасалады. Бағасы 250-400 мың теңге аралығында. Болаң бір айда екі киіз үйді жасап шығады. Тапсырыс берушілердің көбі ыңғайлы етіп жасалғанына қызығады екен. Әрі жасалуы мен әрлеуі де сапалы. Сыртқы жабдығына қажетті заттарды Алматы мен Шымкент қаласынан алдырады.

– Осы ісімді қолға алғанда біраз қобал-жығамын рас. Күндіз-түні ұйқы көрмей жоба жасап, барынша ыңғайлы етуге тырыстым. Бұл еңбекте аса шыдамдылық пен төзімділік керек. Жұмысымды дамытып,

өзгеше дүниелерді жасауды да қолға алып жатырмын. Менің қолымнан шыққан әрбір киіз үйдің қолданысқа еніп жатқаны маған шабыт береді, – дейді жас жігіт.

Бүгінде жиырма үш жасар жігіттің қолынан шыққан киіз үй елімізбен қатар сырт елдерге де асыпты. Атап айтар болсақ, Көкшетау, Ақтөбе, Шымкентпен қатар Ресейдің Орынбор қаласына жөнелтілген. Көкшетаулықтар Болаңның киіз үйін ұлттық нақыштағы дүниелерімен жасақтап, туристер тынығатын орынға айналдырған. Сондай-ақ, ауыл-аймақ тұрғындары киіз үйді той-томалаққа жалға алады. Ал, кейбір кәсіпкерлер киіз үйден қымызхана ашқан. Жас іскер қайырымдылық жасауды да жадынан шығармайды. Наурыз, Ораза және Құрбан айт секілді мерекелерде киіз үйді тегін береді.

Болаң шеберлігін шыңдап, үйренуден жалыққан емес. Ұсталық өнерге қайтпас қайсарлығы мен табандылығының арқасында жетті. Кәсіпкерлік пен ұсталықты ұштастырып, өнерге жаңаша леп әкелемін деген жалынды жастың талабы зор. Алдағы уақытта кәсіпкерлерге беріліп жатқан жеңілдетілген несие алып, жұмысын одан әрі жандандыруды көздейді.

P.S: Бүгінде сан түрлі кәсіп бар. Игеремін деген жанға мүмкіндік пен қолдау көп. Тек ниет керек. Расында, қазіргі кезде екі қолға бір күрек таба алмай жүрген жастар жетерлік. Диплом бар, жұмыс жоқ. Сылтау: «жұмыстың реті болмай тұр». Үлкендердің жұмыс жаса дегеніне қолын бір сілтеп, жылы жауып қоя салады. Міне, осы тұста мақала кейіпкері Болаңның еңбегінен көп жас үлгі аласа дейміз.

Сара АДАЙБАЕВА,
«Сыр бойы».

17 МАҰСЫМ – MEDITSINA QYZMETKERLERI KUNI

НӘТИЖЕСІ МОЛ НЕГІЗГІ САЛА

– Ақмарал Шәріпбайқызы, денсаулық сақтау әлеуметтік салалар ішінде күрделісі екені белгілі.

Десе де біздің жетістікті қалай бөлсер едіңіз?..

– Иә, жыл сайын денсаулық сақтау саласында алдыңғы қатардағы технологияларды енгізуге, материалдық техникалық базаны күшейтуге, профилактикаға, науқастарды диагностикалау мен емдеуге бағытталған қаржы көлемі ұлғаюда. Осындай қамқорлық біздің өңірімізде де нақты көрсеткіш 34,8 млрд теңге болатын. 2016-2019 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасына сәйкес облыс әкімдігінің іс-шаралар жоспары әзірленді. 2016 жылы аталған бағдарлама шеңберінде өлім-жітім

себептерінің 52 процентін құрайтын аурулардың және демографияға әсер ететін 5 негізгі нозология бойынша жол картасы әзірленіп бекітілген болатын. Былтыр мен был аталған жол картасына өзгерістер мен қосымшалар енгізілді. Осыған орай, барлық 5 бағыт бойынша бірінші деңгейде бастапқы медициналық санитарлық көмек көрсету (БМСК) ұйымдарында барлығы 89 бейінді кабинет ашылып, 3 деңгейлі көмек көрсету жүйесі құрылды. Ауыр экстрагенитальді аурулармен босанғандар мен жаракаттанғандарға, инсульт алған науқастарға оңалту жұмыстарын жүргізу мақсатында реабилитациялық және қайта қалпына келтіру бөлімшелері ашылып, барлық аудандық ауруханаларда ауданаралық травматологиялық бөлімшелерді медициналық құрал-жабдықтармен жабдықтау жұмыстары жүргізілуде.

2-бет

НӘТИЖЕСІ МОЛ НЕГІЗГІ САЛА

– Соңғы уақытта бірқатар орталықтардың ашылғаны белгілі. Олар медициналық қызмет сапасын арттыруға қаншалықты әсер етуде?

– 2016 жылы облыста оф- тальмохирургиялық орталық ашылды. Осы орталыққа жер- гілікті қаржы есебінен ота са- нын 2 есеге өсіруге мүмкіндік беретін, жалпы құны 90 млн теңгені құрайтын жоғары диаг- ностикалық құрылғы сатып алынды. Аймақта алғаш рет аталған орталық базасында гла- укомды кабинет ашылып, 2000- нан аса науқас есепке алынып, сауықтырылды.

Өткен жылы облыстық ме- дицина орталығы базасынан қант диабетімен ауыратын нау- қастарға мамандандырылған көмек көрсететін «Диабет орта- лығы» ашылды.

Соңғы 5 жылда өңір кар- диохирургиялық жүрек-қан та- мырларына және миға 2300 -ден аса ота жасады. 2016 жы- лы Қазалы теміржол ауру- ханасы базасында Байқоңыр қаласы және Арал, Қазалы, Қармақшы аудандарының тұр-ғындарына ауданаралық ней- роинсулт орталығы жұмысын бастады. Сонымен бірге Қазалы аудандық ауруханасы базасын- да инсулптен сырқаттанатын науқастарды әрі қарай оңалту бөлімшесі және №3 қалалық ем- ханасы базасында нейрооңалту орталығы ашылды. Осының не- гізінде соңғы бес жылда ашық жүрекке ота жасау 48,3 про- центке, тамырды эндопротез- деу бойынша оталар 6-ға, ней- рохирургиялық оталар 2-ге өсті.

– Ана мен бала саулығын сақтау бағытында қандай жұмыстарды айтар едіңіз?

– Жүкті әйелдер мен жаңа бо- санған аналарға медициналық көмек көрсетуді жақсарту үшін бес жыл ішінде 350 төсек- орынға арналған облыстық перинаталдық орталық, 350

төсек орынға арналған облыстық балалар ауруханасы және Талсуат кентінде 50 төсектік республикалық оңалту орталығы салынып, іске қосылды. Облыс- тық перинаталдық орталығында ауыр патологиясы бар әйелдерге арналған 30 төсектік босанғаннан кейінгі оңалту бөлімшесі ашыл- жасайды. Бірінші деңгейдегі стационар дәрігерлері арасында оперативті техниканы игерген мамандардың үлесін арттыру жасалып, ота жасайтын акушер- гинекологтардың үлес салмағы 45 проценттен 67 процентке ар- ты. Атқарылған жұмыстардың нәтижесінде нәрестелер өлімі 41,2 процентке азайып, өткен жылы ана өлімі тіркелген жоқ.

– Тұрғындардың меди- циналық қызметке қолжетім- ділігін қамтамасыз ету үшін денсаулық сақтау мекеме- лерінің инфрақұрылымын жетілдіру, яғни, мықты ма- териалдық-техникалық база қажет екені белгілі...

– Әрине, материалдық-тех- никалық база сай болмайынша жетістікке жету қиын. Бұл орайда соңғы бес жылда жалпы құны 27,4 млрд теңгеге 58 нысан

пайдалануға берілді, оның ішінде 49 немесе 84,5 проценті апаттық жағдайдағы нысандар орнына салынғанын айта кетуіміз керек. Бірқатар облыстық, аудандық ауруханалар құрылысы салын- ды, көптеген дәрігерлік амбула- тория, фельдшерлік-акушерлік амбулатория мен медициналық бекеттер жаңадан пайдалануға берілді.

Облыстық денсаулық сақ- тау ұйымдарын заманауи меди- циналық техникамен жабдықтау мақсатында соңғы бес жылда 6279,7 млн теңге медициналық құрал-жабдықтар алынып, нәти- жесінде медициналық техни- калық жабдықтармен қамту көрсеткіші 32,2 процентке өсіп, өткен жылы 76,5 процентті құрады.

– Істің тетігі мықты ма- манға байланысты екені белгілі. Қадр мәселесі жөнінде айтып өтсеңіз...

– Қадр мәселесі қашан да маңызды. 2016-2018 жылдарға арналған үшжылдық дәрігерлер мен орта буын медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттырудың жоспары жасалды. Қажетті мамандарды оқытуға облыс әкімінің арнайы грант-

тары бөлініп, 2016-2017 жыл- дары 22 үміткер түсті. Облыс бойынша соңғы бес жылда 705 маман қайта даярлау, 11732 ма- жан білімін жетілдіру курста- рынан өтті. Олардың ішінде дәрігері – 4056, орта буынды маман – 7676. Атқарылған жұмыстар нәтижесінде аймақта жетіспейтін неонатолог, трав- матолог, онколог, реабилитолог мамандарының тапшылығы жойылды. Аталған мерзімде 569 жас маман жұмысқа орналасты.

– Цифрландыруға бай- ланысты осы салада үлкен қозғалыс бар. Бұл тұрғыда же- тістіктеріңіз қаншалықты?

– Иә, «Цифрлық Қазақ- стан» бағдарламасында нақты ланғандай, электрондық ден- саулық сақтауды дамыту концеп- циясына сәйкес облыс көлемінде бірқатар жұмыстар қолға алынды. Атап айтқанда, қазіргі таңда облыстағы медициналық ұйымдарда 22 республикалық ақпараттық медициналық жүйе іске асырылуда. Сонымен қатар, электронды денсаулық сақтауды дамыту үшін ақпараттық жүйе- лер енгізіліп, жұмыс жасауда. Бүгінде медицина ұйымдарының 77 проценті медициналық ақ-

параттық жүйемен іске асыры- лады. Өткен жылы емдеу-алдын алу ұйымдарының компью- терлік техникамен жабдықталуы 80 процентті құрап, 1614 компью- терлік техника алынды.

Осындай ауқымды жұмыстар нәтижесінде өткен жылы облыс халқының өмір сүру ұзақтығы 1,3 есе өсіп, 71,91 жасты құрады. Өлім-жітім көрсеткіші 1000 тұрғынға шаққанда, 4 процентке төмендеді, нәрестелер өлімі 41,2 процентке, қатерлі ісіктерден бо- латын өлім-жітім 22,8 процентке азайды. Туберкулезбен сырқа- танушылық көрсеткіші 31,2 про- центке төмендеп, өлім-жітім 2 есеге азайды.

– Былғы жоспарлармен бөліссеңіз...

–Был Қазалы аудандық ау- рухана базасында Арал, Қазалы және Қармақшы аудандары мен Байқоңыр қаласы тұрғындарына арналған тері коронарлық араласу орталығын ашу, Арал және Шиеді аудандарындағы 150 төсектік орталық ауруха- налардың құрылыс жұмысын аяқтау секілді бірқатар жос- парлар бар. Сонымен бірге, облыстық қан орталығы, Жа- лағаш аудандық ауруханасы, 3 дәрігерлік амбулатория, 14 фельдшерлік акушерлік бекеті құрылыстарының жобалық-сма- талық құжаттамасын әзірлеу көзделуде.

Мұның бәрі, әрине, халықтың саулығына арналған әрі келешек үшін жасалып жатқан іс.

Облыс басшылығы денсаулық саласына айрықша көңіл бөліп келеді. Оның көрсеткіштерін айттық. Демек, өңірдегі меди- цина қызметкерлері кәсіби ме- рекеге лайықты жетістіктермен келіп отыр. Осы сұхбат аясында барлық әріптестерімді мереке- мен құттықтағым келеді.

–Әңгімеңізге рахмет.

Сұхбаттасқан
Айнұр БАТТАЛОВА,
«Сыр бойы».

ЦИФРЛАНДЫРУ – ӨМІРДІҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІ

«Цифрландыру, роботтандыру» сөзінің тілдік қолданысқа енгізілгені сол еді, еліміздегі сан түрлі саланың ісі серпіп алды. Мекемелердегі том-том қағаздар айналымын азайтып, құшақ-құшақ құжаттың бәрі электронды форматқа ауыса бастады. Әсіресе, білім беру мен денсаулық сақтау саласы технологияның тиімділігін артты- рып, халық жаңалықтардың игілігін көре бастады. Бүгінде сандық технология – еліміздегі жаңғырудың басты бағыты. Елбасының «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» Жолдау- ында да цифрлы экономика құру және кәсіпорындарды цифрландыру, цифрлы білім беру ресурстарын дамыту мәселесі тапсырылған болатын. Расында, төртінші өнеркәсіптік революция біздің елде ғана емес, әлемде цифр- лы қоғамды қалыптастырды.

ӘЛЕМ

«Бір Аллаға сыйынып, кел, балалар, оқылық» деп дала қоңырауы атанған Ыбырай Алтынсарин қазақ баласын мектепке шақырған XIX ғасырда батыс жұрты біріншісін аяқтап, екінші өнеркәсіптік революцияға аяқ басты. Бірінші өнеркәсіптік революция (1760-1840 ж.) әлемге қандай өзгеріс әкелді? Алдымен механикалық өндірістің дамуына жол ашқан бу машинасы ойлап табылып, темір жолдардың құрылысы басталды. Екінші өнеркәсіптік ре- волюцияда (XIX ғасырдың соңы мен XX ғасырдың басына дейін жалғасқан) электр қуаты мен конвейтер енгізіліп, өндіріс жаңаша қарқын алды. 1960 жылдан басталған үшінші өнеркәсіптік революцияда үлкен ЭВМ-дер мен жеке компьютерлер ойлап табылды. Ал қазақ баласын робототехниканың тілін білуге жетелеген төртінші өнеркәсіптік революция цифрлы жаңалықтарымен белгілі.

Байқап қарасақ, өткен ғасырдың сексен-тоқсаныншы жылдары еліміз КСРО-дан енші ала алмай жүргенде, ба- тьсы елі, «өнер-білім бар жұрттар, тастан сарай салғызып, айшылық алыс жерлерден, жылдам хабар алғызып» ақылды технологиялар жарысын бастап кетті. IT саласы дағы биолог Тимур Бектұр әлеуметтік желіде «осыған дейін Ресей, Қытай, АҚШ секілді әлемдік ғарыш дер- жавалары ғана космосқа шыға алатын болса, ендігі жа- рыс жекеменшік компаниялар арасында басталған. Ал суборбитал кеңістікке шығудан Ричард Брэнсон мен Джеф Бэзостың Virgin Galactic-і мен SpaceX-і қазірдің өзінде ғарышқа туристер апарудың барлық қамын жасап жатыр», -деп жазды. Расымен, әлемнің дамуы пойыздың жүтігінен секілді, асықпаңсаң артына қарайламайды. Ендеше, қазақ баласы смартфонға маз болып, жылда жаңасан алуға бар малын шығындамай, «сананы істен оздыруға» талпынуы керек. Өйткені, бізге қарағанда, әлем басқаша ойлайды.

БІЗ

Еңбек нарығының өзгеруі мен білім беру саласының жаңғыруы бірдей уақытта, бір-бірін толықтырып оты- руы тиіс. Цифрлы қоғам қалыптастырудағы міндеттер 5 әлеуметтік бастама шеңберінде орайласып, 20 мың қосымша оқу грантының негізгі бағыты техникалық мамандықтардың еншісіне тиіпті. Бұл IT саланың дамуы- на жол ашатын инженерлік мен ақпараттық технология мамандарына, робототехниктерге деген ерекше қолдауды білдіреді.

Жуырда өткен «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасының орындалуына арналған парламенттік тыңдауда Сенат Төрағасы Қасымжолдас Тоқаев «2025 жыл- ға қарай цифрландыру арқылы ішкі жалпы өнім 19 %-тен 34 процентке көтеріледі. Болжам бойынша, 2020 жылға қарай цифрландыру әлем экономикасының төрттен бірін құрайды» деп мәлімдеді.

Бүгінде ақпараттық және цифрлық технологияларды дамытуға қатысты жұмыстар Сыр бойында да жүзеге аса бастады. Өткен жылы «Haskday – 2017» фестивалі аясында ақпараттық технологияны айналысатын 500-ден астам жас жобаларын ұсынды. Алғашында 100-ден астам жастың жобасына мүмкіндік ұсыну жоспарланған фестивальда қатысушылардың 500-ге жетуі өңірдегі талантты жастардың көп екенін дәлелдеді. Нәтижесінде ақпараттық-ком- муникация саласындағы стартап жобаларды қолдап,

дамытуға арналған IT парк құрылды. Ал сол жағалауда салынып жатқан Жастар ресурстық орталығында Қазан қаласындағы IT парк үлгісінде тағы бір орталық ашылмақ. Білім саласындағы цифрландыру қызметтер қолжетім- ділігін арттырды. Ақпараттық жүйе, білім беру портал- дары құрылып, мобильді қосымшалар дайындалып, ро- бототехника кабинеттері ашылды. Оқу-тәрбие жүйесін автоматтандыруға негізделген «Күнделік» электронды журналы енгізілетін білім сапасы жаңа деңгейге көтерілді. Бұрынғыдай мектеп пен ата-ана сынып журналы, үлгерім табелі және қағаз күнделіктер сатып алуға қаржы шығындамайды. Ал мұғалімдер сабақ өтіп кеткенін баға қойып-неқайта жөндей алмайды. «Bililimland»-цифрлы білім беру порталы мұғалімдерді тегін дидактикалық материал, ресурстармен қамтамасыз етсе, интернеті жоқ ауылдарға қолайлы «Bililimbook» ноутбүгінде өр панге қатысты де- ректер мен аудио, бейнефайлдар топтастырылған. Мұнан өзге «Е-әдіскер» мобильді қосымшасы енгізіліп, «Youtube» каналында ұстаздардың үздік бейнесабақтары топта- стырылған. Сондай-ақ, университеттер бірнеше жылдан бері «Plotonus» ақпараттық жүйесін пайдаланса, енді аймақтағы кәсіптік-техникалық білім беру ұйымдарына да бұл жүйе қолжетімді.

Байқағанымыздай, білім саласында цифрландыру үдерісі қарқын алған. Ал денсаулық сақтау саласында биылғы басты жаңалық «DashiMed» медициналық ақ- параттық жүйесінің мобильді қосымшасының енгізілуі болды. Дәрігерге қабылдау талоны үшін емханаға бірнеше рет баратын пациенттер енді қабылдауға үйде отырып- ақ жазылады. Тіпті маманды үйге шақырып, емханаға жазылғаны туралы хабарлама алады. «Дабыл түймесі» арқылы Желді жәрдем қызметіне жүгініп, тапсырылған зерттеулер нәтижесімен «зертханалық зерттеулер» модулі арқылы танисса болады. Аталған саладағы цифрландыру жұмыстары бірнеше жыл бұрын қолға алынған. Осыған дейін тәуліктік стационарларда «Жетісу» медициналық ақпараттық жүйесін енгізу жұмыстары жүргізілсе, 2016 жылы облыстық жедел-жәрдем стансасына «Комек» жүйесі енгізілген. Ал бастапқы медициналық-санитарлық көмек көрсету ұйымдарына өткен жылдан бастап «Кешенді медициналық ақпараттық жүйесі» енгізілді. Қазір облыстағы медициналық ұйымдардың ақпараттық жүйемен қамтылуы 100 пайызға жетті дейді жауапты ма- мандар.

Сондай-ақ, енді облыс көлеміндегі 150 ескеріктің 3Д форматтағы интерактивті картасы жасақталып, мәдени мұраны танып-білуге деген мүмкіндік артады. Жоба «Цифрлық Қазақстан» және «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» жобасы аясында ұсынылған.

Цифрлы технологияға көшу сатылай, кезек-кезеңімен жүзеге асады. Бұл деректер бағдарлама аясында атқарылған жұмыстардың бір парасы ғана. Бағдарламаны жүргізуде Америка мен Еуропа мемлекеттерін мысалға келтіретіндіктен көп. Бірақ бұл елдерде өзге жүйе қалыптасқанын ескеру керек. Айталық, аталған елдерде медициналық көмек азаматтардың есебінен жүргізілсе, Қазақстан тегін көмектүрін ұсынады. Шетелдік тәжірибені толықтай көшірмес бұрын, жергілікті ерекшелікті ескеру керек дейді мамандар.

Айдана ЖҰМАДИНОВА,
«Сыр бойы».

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ МІНСІЗ БОЛУЫ ТИІС

Бүгінде мемлекеттік қызметте жұмыс істейтіндерге артылар міндет ауқымды. Себебі, Елбасы Тәуелсіздік алған алғашқы жылдардан бастап кадрлық саясатқа ерекше көңіл бөлді. Егемендік алған тұста мемлекеттің басқару жүйесі өтпелі кезеңді басынан кешкені белгілі. Кейбір кеңес кезіндегі министрліктер мен комитет- тер, жергілікті жерлердегі басқару жүйелері бұрынғы атауларын сақтап қалып, олардың қызметкерлері сол орындарға мемлекеттік қызметшілер ретінде тағайындалып, тәуелсіз мемлекеттің алға қойған та- лаптарына сай өз міндеттерін атқаруды жалғастырды.

Уақыт өте, өткеннен бас тартпай, жылдар бойы қалыптасқан кадрлар арқылы дүниежүзілік озық тәжірибелерді қолданып, тәуелсіз еліміздің мемлекеттік қызметін жаңаша қалыптастыру жұмысы жалғасты. Осылайша, 1998 жылдың 18 қыркүйегінде Ел- басы Жарлығымен посткеңестік мемлекеттер арасын- да алғаш рет мемлекеттік қызмет саласында бірінші мемлекеттік саясатты жүзеге асыруға бағытталған Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттігі құрылды.

Мемлекет басшысына тікелей бағынатын және есеп беретін уәкілетті органың агенттіктің алдында қыруар істер мен уақыт құттырмайтын жобалар тұрды. Олардың біріншісі – «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңын заман талабына сай жетілдіру болатын. Сөйтіп, 1999 жылғы 23 шілдеде «Мемлекеттік қызмет туралы» жаңа Заң қабылданды.

Дегенмен, 2050 Стратегиясын орындау және әлемнің ең дамыған 30 елінің қатарында болу үшін бұл салада әлі де жаңа реформалар, сатылы өзгерістер қажеттігін уақыттың өзі көрсетті.

Осылайша, Елбасы «100 нақты қадам» – Ұлт жоспа- рын қабылдап, алғашқы 15 қадамда мемлекеттік қызметтің мәні мен уақыт жағдайында оған қойылатын талаптарды белгіледі. Аталған қадамдардың ең басты- лары – мемлекеттік қызметке қабылдау ресімдерін жаңғырту. ҚР мемлекеттік қызмет және жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің ролін арттыру.

Осы міндеттерді жүйелі орындау мақсатында құрылым өзгеріп, Мемлекет басшысының Жарлығымен ҚР Мемлекеттік қызмет істері министрлігі ҚР Мемлекеттік қызмет істері және сы- байлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі ретінде қайта құрылды. Жаңа «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Заңы қолданысқа енгізілді.

Заңда мемлекеттік қызметке кірудің өзі үш са- тыдан тұруы және төменгі лауазымнан басталуы, та- лапкерлерге қойылатын сынақ мерзімінің 3 айдан 6 айға ұзартылуы, сонымен қатар, қызметкерлердің қызметте жоғарылауы үшін төменгі лауазымдағы жұмыс өтілінің болуы керектігі қарастырылды. Яғни, жаңа модель меритократия принциптерін негізге ала отырып, мемлекеттік қызметке білікті, адат және жемқорлықтың көріністеріне төзімсіз азаматтарды іріктеуге мүмкіндік беріп отыр.

Ең басты ұстаным–талап пен еңбек. Өйткені, өз халқың үшін қызмет ету – түсіне білгенге зор бақыт. Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев: «Біз өзімізді халықтың қызметшісі екенімізді ұмытпайық. Мансапқорлық көрсетпей, халыққа жақын, әрі істе әділ болып, қолдан келгенше түсініп, дұрыс жауап беріп, шығарып салу – біздің парызымыз», – деп қадап айтты. Халқымызда «Ұлық болсаң, кішік бол» деген де даналы сөз бар. Сондықтан, Елбасы айтқандай, бұл сөздердің әрбірі мемлекеттік қызметші үшін басты қағидаға ай- нуалы тиіс деп есептеймін.

Шыны мәнінде, бұл реформалар қазіргі заманға сай өзгерістерді талап ететін құбылыс, өте қажетті нәрсе болды. Мемлекеттік қызмет саласындағы осындай оң өзгерістер еліміздің одан әрі дамуына ықпал етіп, ел тағдыры, ұлт келешегі үшін қызмет ететіні сөзсіз.

Дәурен ТІЛЕУМБЕТОВ,
Қазалы ауданы әкімі аппараты ұйымдастыру және инспекторлық жұмысы бөлімінің бас инспекторы.

МАСЛИНАТ ТЫНЫСЫ

Елбасы «Жаңа онжылдық – жаңа экономикалық өрлеу – Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Жолдауында 2020 жылы елімізде бұқаралық спортпен шұғылданушыларды 30 процентке жеткізуді жүктеген болатын. Осы ретте облыстық мәслихат жанынан құрылған уақытша комиссия барлық аудандарды аралап, Мемлекет басшысы міндеттеген мәселенің дамуымен танысты.

БҰҚАРАЛЫҚ СПОРТТЫ ДАМУЫ – БАСТЫ НАЗАРДА

Комиссия отырысы әуелі облыс орталығында өтті. Қызылорда қаласында спорт- пен шұғылданушылардың саны артып келеді. Бұл туралы уақытша комиссия отырысын- да қала әкімінің орынбасары Ш.Баймаханов хабарлады.

Оның айтуынша, 2016 жылы бұқаралық спортпен айна- лысатындар қатары 5208 адамға артып, 74652 адамды құраған. 2017 жылы бұл көрсеткіш 6313 адамға көбейгендігін көрсетіп отыр. Қазіргі таңда жалпы білім беретін мектептерде 361 спорт үйірмесі бар, оған 25287 оқушы қатысады.

Бұқаралық спортты дамыту- дың алғы шарттарының бірі спорттық ғимараттарға қол- жетімділік. Бұл тұрғыда қалада 610 спорттық нысан бар. Оның ішінде, 3 стадион, 7 спорттық ке- шен, 108 спорт залы, 6 бассейн, 1 хоккей корты, 2 ату тирі, 8 тен- нис корты, 85 қосымша салынған және лайықтандырылған ғи- мараттар, 388 қарапайым спорт алаңы, бір жеңіл атлетикалық манеж жұмыс жасайды.

Хабарламадан соң уақытша комиссия төрағасы Қ.Үйрекөв пен облыстық мәслихат хатшы- сы Н.Байқадамов бастаған комис- сия мүшелері және жиынға қатысушылар бірқатар сауалдар жолдады. Қаланың шет аймақ- тарындағы балалардың спортпен шұғылдануына мүмкіндік жасау, халқы көп Белкөл мен Тасөбек кентіне спорт алаңдарын салу, ол үшін арнайы мамандар мәселесін шешуге ұсыныс білдірді.

Қармақшы ауданында спорт- пен шұғылданушылар саны 2016 жылы 26 процентті құраса, 2017 жылы 27,1 процентті көрсетіп отыр. Арнайы білім ошақтары мен спорт мектептерінде бар- лығы 137 спорт алаңы жұмыс жасайды. №15 аудандағы оли- мпиадалық резервтің маман- дандырылған балалар-жасөспі- рімдер мектебінде 862 оқушы спорттың 13 түрімен, №16 балалар мен жасөспірімдер спорт мектебінде 542 оқушы спорттың 5 түрімен, аудандық денешынықтыру және спорт бөлімінің «Спорт клубында» 208 спортшы спорттың 4 түрімен айналысады. Биыл Жосалы кентінің тапсырысымен демалыс саябақтарына 2 жиянытқы көше тренажерлы құрылғылар салынады деп күтілуде. Ауданда өткен жиында осындай мәлімет айтылды. Десе де, аталған салада шешімін табуға тиіс мәселелер де жоқ емес. Бұл тұрғыда облыстық мәслихат депута- ты Ш.Әбдікәрімов бұқаралық спортты жас ерекшелігіне қарай дамытуды, депутат А.Дәуленбаев қоғамды байла- ныстыру мақсатында спорт алаңдарын көбейту мен Ақтөбе ауылына спорт алаңының салы- ну қажеттігін баса айтты. Соны- мен бірге тұрғындар тарапынан №30 мектеп жанынан заманға сай жаңа спорт алаңының салу және Тұрмағанбет ауылындағы құрылысы аяқсыз қалған спорт кешенінің толық аяқталуына қаржы бөлуге ұсыныс білдірілді.

Дәл осындай жиын Сырдария ауданында да өтті. Онда аудан әкімінің орынбасары Б. Лекеров аталған бағыттағы жұмыстардың мән-жайын баяндап берді. Мем- лекеттік - әлеуметтік тапсырыс шеңберінде Елбасы Жолдау- ынан туындайтын бұқаралық спортты дамыту үшін өңірге облыстық бюджеттен осы жылы 11,1 млн теңге бөлінген. Жоба аясында Тереңөзек кенті мен 13 ауылдық елді мекенде 26 спорт нұсқаушысы 4000-ға жуық аудан тұрғындарын спортпен шұғылдандыруда. Бүгінгі сәтте 128 спорт нысаны жұмыс жасай- ды. Соңғы үш жылда 3 спорт ны- саны пайдалануға берілсе, қазіргі уақытта Ақжарна ауылында спорт кешенінің құрылысы жүргізілуде. Тұрғындардың кө- шедегі спорттық нысандарға қолжетімділігін арттыру мақса- тында орталық-демалыс паркінен воркаут алаңы және спорт кешені жанынан 2 стритбол алаңы салы- натын болады.

Арал ауданында 87 дене шынықтыру ұйымы жұмыс жүр- гізеді. Оның ішінде 50 жалпы білім беретін мектептер, 2 бала- лар мен жасөспірімдер спорт мектебі, 2 колледж, 32 мекеме мен кәсіпорын және бір денешы- нықтыру-сауықтыру клубы бар. Арал ауданы тұрғындарына бұқаралық спортты насихатта- уда 2009 жылдан бері аудандық дене шынықтыру және спорт бөлімінің «Спорт клубы» МКМ қызмет көрсетеді. Клубта ро- лик, скейтбординг, футбол алаңы, тұрғындар үшін стандартқа сай емес ашық спорт алаңдары,

балаларға арналған ойын алаңы, мұз айдыны жұмыс жасайды.

Спорт ғимараттарына мүм- кіндігі шектеулі азаматтарға кіруге жағдай толық қарас- тырылған.

Бұқаралық спортты дамытуға байланысты комиссия отыры- сы Жаңақорғанда да өтті. Өткен жылы мұнда 3 стритбол алаңы, ба- лалар ойын алаңы бой көтерген. Білім беру мекемелерінде 226 спорт ғимараты жұмыс жа- сайды. 9936 оқушы спорттың 11 түрімен айналысып отыр. Алдағы уақытта мемлекеттік- жекеменшік әріптестік негізінде 3 спорт кешені пайдалануға беріледі деп күтілуде. Жалпы 2017 жыл аудан халқының 27 проценті спортпен шұғылданған. Дегенмен, тозығы жетіп, жөн- делді қажет ететін алаңдар да жетерлік. Мәселен, ауданның елді мекендерінде орналасқан 46 жасанды жамылғысы бар спорт алаңдарының 5-і ғана пайдалануға жарамды бол- са, 33-і құрделі жөндеуді, 8-і орташа ағымдағы жөндеуді қажет етеді. Алапты деп таныл- ған орталық стадион бүгінде бузылып, нәтижесінде бел- гіленген спорттық жарыстар өткізілмей отырған көрінеді. Жиын соңында баяндамашы, аудандық дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшы- сы М.Рахымжановқа сұрақтар қойылып, қатысушылар тара- пынан комиссия мүшелеріне орталық стадионның қайта бой көтеруге қаржы бөліне деген ұсыныстары айтылды.

Жалағаш кентінде 1500 орын- дық стадион жұмыс жасайды. Ауылдық жерлерде 6 футбол алаңы, 27 эмбебап кіші футбол алаңы бар. Білім саласы бойынша 23 спорт залы тіркелген. Биылғы жылы «Рухани жаңғыру» бағдар- ламасы аясында «КАМ» мұнай компаниясының директоры Б.Несіпбаевтың қолдауымен кент орталығына түрлі тренажерлар- мен жабдықталған спорт алаңын салу көзделуде. Мұндай жақсы жаңалық Таң ауылында да орын алуға. Облыстық мәслихат де- путаты И.Шағиртаевтың көме- гімен спорт кешені ауыл тұрғындарына пайдалануға берілді. Қазіргі таңда мемле- кеттік-жекеменшік әріптестік аясында аудандық ескі авто- база ғимараты мен Еңбек ауы- лындағы ескі аурухана ғимараты құрделі жөндеуден өті

IX-XII ғасырларда тәуелсіз оғыз мемлекетінде ерте түрік кезінде басталған өркениетті даму жолын жалғастырған хандардың ханы Байындыр (Оғыз хан) болды. Оғыз елін ру-тайпа кезінен көсем болып басқарып, даналығы мен ерлігін басқа елдерге мойындатқан Байындырдың (Оғыз хан) оғыз елі ең жоғарғы лауазымға лайықты екендігін ескеріп, хан тағына сайлап отырғызған болатын. Көне заманнан оғыздарда елге ханды жариялаудың күрделі рәсімі жалғасын тауып, дәстүрге айнаған. Ақсүйек өкілдері ханды ақ киізге отырғызып, шеңберді тоғыз рет айналып шығатын болған. Бұл дәстүр тайпа көсемі хан болып сайлана-тайна кезден бастап сақталып келген. Алғашқы болып хан сайланғаннан бастап Байындыр оғыз елін сол заманда өркениетті елдер қатарына қосуды басты мақсат санайды.

Ежелден оғыз елі кең-байтақ кеңістіктерде мал өсіріп, ірі қалалар мен шағын тұрақтар тұрғындарын

азық-түлікпен, шикізаттармен, жүк тасымалдайтын ірі қара малмен және халық жасақтарына қажетті жылқылармен үнемі қамтамасыз етіп отырған. Әсіресе ру-тайпалар көсемі Байындырдың (Оғыз хан) басты мақсаты көпсалалы мал шаруашылығындамығу болды. Оғандәлел, орта ғасыр зерттеушілері Байындыр ханның (Оғыз хан) көшпелі тайпаларына айтқан тілегін хабарлайды. «Передвигайтесь, не будьте оседлыми, کوچуге по весенним, летним и зимним пастбищам и побережьям (рек), не зная недостатка. Пусть у Вас не убавится молоко, кымыран» деп айтуы бекер болмаған. Бұл кезеңде қалалар қарқынды дамығандықтан, көшпенділер оларды азық-түлік, мал өнімдерімен қамтамасыз етуді басты мақсаттарының бірі санаған. Сондықтан оғыз еліндегі мал шаруашылығы аз уақытта бірнеше маңызды салаларының дамуы негізінде өндірілген өнім елдің толық қажеттілігін қамтамасыз етеді.

Ежелден оғыздар мал шаруашылығының ақ өнімін қасиетті санаған. Сондықтан оғыздарда жаңадан салынып жатқан қалалардың атаулары да ақ өнімге ұқсас етіп аталатын. Мысалы, ақ өнім мол болсын деген ниетпен ірі қалалардың бірін «Ақмола» деп атаған. Олар туған жер, тау-суларын ардақ тұтып, қастерлеп, ақ өніммен, байланыстырып, Ақтөбе, Ақтау, Ақсу сияқты атауларды береді. Оғыздардың өзі әртүрлі ру-тайпалардан құралғандықтан, өз дәуіріне жататын наным-сенімдері дамып жетілді. Ежелгі дини көзқарастағы басты діни наным-сенімдері бақылық болған қаһарман ата-бабалар аруағына табыну болды. Олардың сенімі бойынша адам жанының өлмейтіні, о дүниедегі тіршілік туралы діни сенім бар екенін ашықтан ашық айтуға болады. Қорқыт атаның берген бата-жарамында үнемі «өлім уақыты келгенде ар-иманнан айырмасын, ақ сағалды бабаныңорны ұжымқа болсын, ақ самалды аңаның орны пейіш болсын» деп берген бата о дүниедегі тірлікті бұл пәнидегі өмірдің жалғасы деп есептегендігі байқалады. Мұндай наным-сенім аса көп таралған.

Ата-бабалар аруағын құрмет тұтудымен қатар бұрынғы аңға тотемдік тұрғыдан табыну іздерін көреміз. Қорқыт ата кітабында Байындыр ханның құйып баласын сипаттағанда «Төле құстың түлегі, Түркістанның тірегі, ру тайпасы арыстаннан, қара қалың тобырға жолбарыс» деп көрсеткен. Батырды осындай етіп бейнелеу сол батырдың арғы атасы әлгі аңыз ақ болып табылатын руға жататынын ғана көрсетеді. Демек, сонау көне заманда осынау аңдарға тотемдік тұрғыдан табынудың болғандығын аңғартады. Дегенмен, оғыздар елінде нағыз тотемшілер болған деп кесіп айтуға негіз жоқ. Себебі, оларда ата-бабалардың тотемдік табынуының іздері өте сирек кездеседі.

Оғыздар арасында мистикаға негізделген діни наным-сенімдер кеңінен таралған. Бұл құбылыс қандай болса да бәрібір, әйтеуір күллі мәселе жақсылықты шақыруға барып тіреледі. Оғыз бегі Дәрсө ханның ұлы аң аулап жүргенде атынан құлап жаралы болып жатқанда бек атты Әулие Хызыр (Қыдыр) көзіп, үш рет баланың жарасын қолымен сипап, «саған бұл жарадан өлім жоқ, қорықпа, таудың гүлі мен аңаның сүті сенің жарана дауа болады» деп гайып болған. Демек, баланы өлмінен алып қалған әулие рухы оғыздар арасында меірімді

әулие рухына табыну кең етек алған. Сондай-ақ, оғыздарда синкреттік бірлескен наным сенімнің пайда болғандығы байқалады. Оған, Байындыр ханға берілген есімінен аңғаруға болады.Оғыз ханныңөзаты Байындыр – әкесінің Алладан үнемі жалбарынып бай адам болсын деп тілегенінің негізінде қойылған. Ұыз-хан (Оғыз хан) деп ақ өнімді қасиетті тұтқандықтан қойылған есім. Себебі, оғыздар көсемі Қамғанның баласы алғашқы кезде анасын ембегендіктен, ана сүтінің уызына жарымаған. Сондықтан да көсем баласы өскен кезде аққа – уызға жарысын, елінің малы көбейсін деген ниетпен ұлының атын Ұызхан деп атайтынын ел-жұртына жариялаған. Дана, парасатты болып өскен Байындыр хан әке үмітін ақтап, ел-жұртын ақ өнім – уызбен қамтамасыз еткен. Ұызхан еліне және өзге елдерге даңқы шығып, Оғыз хан атымен белгілі болды. Бұны бөрінен бұрын лақап ат деген дұрыс.

Ру-тайпалық құрылыстың

соғыстарға қатысушылар тек қатардағы «қазақ» аталатын адамдар ғана емес, мемлекетке жоғары дәрежеде қызмет атқарушылардың арасынан кездесіп отырған.Мысалы, Байындыр ханның үйінде қонақта болған Қазылық Қожа дейтін үзәір ішкен шарабына мас болып, ханнан қарақшылық жасауға рұқсат сұраған. Байындыр хан рұқсат беріп: «Қайда барсан, онда бар, не ітсең де өзің біл, кете бер» – деп жауап берген. Қазылық Қожа іске жарар адамдарын, жас жігіттерін қасына ертіп тонаушылық жолына түскен. Сондай-ақ, өзге елдерге шабуыл жасау жолымен байлыққа қол жеткізіп отырған. Мысалы, Қаратөңіз жағалауында орналасқан Дазмұрт қаласын жаулап алып, шіркеулерін жағып, орнына мешіт орнатқан. Бұл жеңістегі табысты бөліскен кезде құстың ала шұбар қанаты, матаның жақсысы, қыздың сұлуы, тоғыз әшекейлі шапан Байындыр ханның үлесіне берілген. Демек, ішкі оғыздар тек ел ішінде ғана емес,

жартысында оғыз еліндегі саяси билік сырт оғыздарға ауысуына байланысты Орта Азияда бірнеше де өзін біл, кете бер» – деп жауап берген. Қазылық Қожа іске жарар адамдарын, жас жігіттерін қасына ертіп тонаушылық жолына түскен. Сондай-ақ, өзге елдерге шабуыл жасау жолымен байлыққа қол жеткізіп отырған. Мысалы, Қаратөңіз жағалауында орналасқан Дазмұрт қаласын жаулап алып, шіркеулерін жағып, орнына мешіт орнатқан. Бұл жеңістегі табысты бөліскен кезде құстың ала шұбар қанаты, матаның жақсысы, қыздың сұлуы, тоғыз әшекейлі шапан Байындыр ханның үлесіне берілген. Демек, ішкі оғыздар тек ел ішінде ғана емес, жартысында оғыз еліндегі саяси билік сырт оғыздарға ауысуына байланысты Орта Азияда бірнеше ғасыр өркениетті мемлекет құрған «оғыз» этнос атауының жойылуына әкеліп соқтырған. Себебі, ортағасырлық қанағаттарда және халқы ел билеушісінің атымен аталатындары болған. Мысалы, Селжүк атымен селжүк елі деп аталған. Оғыз хан басқарған мемлекет және халқы оғыз елі болып аталған. Өйткені, бұл мемлекеттер өте қарқынды дамығандықтан, ел билеушісі өзінің аты және елі мәңгілік болатынына сенген. IX-XI ғасырда оғыз мемлекетінің ұлан-байтақ территориясы құрамында алғашқы селжүк тайпалары бір лестігінің қалыптасуының бас кезінде болған. Кейін Бұхара және Самарқанд аймақтарына көшіп қоныстанған. Сондай-ақ, қимақ мемлекеті күйрегеннен кейін олар қыпшақтар құрамына сіңісіп кеткен. Ал қыпшақтар оғыз мемлекетінің үстемдік кезінде оғыздармен бірігіп, өздерін оғыз деп санаған. Оғыз державасы Селжүк, Қарахан, Хорезм, Мауернахр, Хорасан мемлекеттеріне де өзінің ықпалын тигізіп отырған. Демек, сыртқы арам пиғылдағы мемлекеттермен қатар оғыз елінің алып территориясында мықты тайпалар мекендеген. Әсіресе, қыпшақтар, қарлұқтар, қимақтар оғыз билеушілерінің тек саяси үстемдігін ғана емес, әлеуметтік-экономикалық қыспағында да болған. Сондықтан олар оғыз мемлекетінен тәуелсіздікпен қатар оғыз деп аталатын атауының да жойылуына мүдделі еді. Аз уақыт ішінде оғыз этнос атауымен қатар ішкі оғыздар арасында Отан қорғауда ерлігі үшін берілетін «қазақ» атауы да тез ұмытылған. Өрине, бұл атақтардың тез өшуіне сыртқы күштермен қатар ішкі қастандықты ұстаған тайпалардың ара салмағы іш оғыздарға қарағанда әлдеқайда басым болғандығын аңғартады.

Оғыз елінде аумалы төкпелі заманда «қазақ» атауынан айырылып қалған ішкі оғыздар болашақта «қазақ» атауын қайта қалпына келтіру басты мақсаты болды. Сондықтан оғыздар ежелден түркі халықтарында үш саны киелі де сәтті саналатындықтан, үш саннан тұратын «Аллаға жол аш» деген ұғымды басшылыққа алған. Үш саннан тұратын ұғымнан алғашқы «Ақ» деген екі әріпті бөліп алып, ортадағы «жол» деген ұғымды алып тастап, соңғы «аш» деген сөзді «ақ» деген екі әріпке қосып «Алаш» деп атала-тын жауынгерлік ұран ұмытылған «қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.

Сонымен, ендігі жерде «қазақ» атауы Алашпен ауыстырылып

бұрынғы оғыз елінің аумағындағы мұсылман халықтарға ортақ «Алаш» атауының халықтың күйін білдіретін

«қазақ» атауының орнын басты.</

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы – Қазақстанның басты рухани құндылықтары айқын көрініс тапқан, мазмұны терең, ауқымы кең мемлекеттік бағдарлама. Жаһандану заманында әрбір ұлттың өзін-өзі тануға ұмтылуы заңдылық. Осындай кезеңде Мемлекет басшысының бағдарламалық мақаласының жариялануы рухани сілкініс әкелді.

Біз саяси ұлтты қалыптастыру жолындамыз. Әлемде алдыңғы қатардан табылу үшін қоғамдық санамызды, ой-өрісімізді өзгертіп, ескірген таптаурын ойлардан арылуымыз қажет. Ол үшін Елбасы сананы жаңғыртудың бірқатар негізгі бағыттарын ерекше бөліп көрсетті. Ол – бәсекеге қабілеттілік. Компьютерлік сауаттылық, шет тілдерді білу, мәдени ашықтық сияқты факторларға негізделген тиімді жаңалықтарды әлемге ұсыну қабілеті.

Екінші бағыт, бұл – прагматизм. Бірқатар әдеттерден бас тартуды қалыптастырып, ұлттың прагматикалық мінез-құлқы мен ұтымды болуын, ата-бабалар дағдыларының тарихи тәжірибесін бойға сіңіруді насихаттайды.

Үшінші бағыт – ұлттық бірегейлікті сақтау. Бүгінде, әлемде болып жатқан барлық жағымсыз жағдайларға дәстүр мен салт-сананы қарсы қоюға болады. Сонымен бірге, біз ұлттың дамуына кедергі

қасына көшірудің негізгі қағидаларын түсіндіру мақсатында облыс бойынша жыл басынан бері 80-ге жуық шара өткізіліп, жергілікті БАҚ-та, әлеуметтік желілерде ақпараттық сүйемелдеу жұмыстары жүргізілді.

«Туған жер» арнайы жобасы – кәсіпкерлер мен демеуші азаматтарды, зиялы қауым өкілдерімен жастар өздерінің жеріне қанық жеріне қамқорлық жасап, қолдау көрсетуге үндейтін жоба. Бүгінгі күні арнайы жоба аясында өңіріміздегі меценаттардың базасы жасақталып, соған сәйкес «Атамекен» кіші бағдарламасы аясында ауқымды жұмыстар атқарылууда.

«Туған жерге тағзым» акциясы аясында «Қазгермұнай» Біріккен кәсіпорны, «Петро Қазақстан Күмкөл Ресурсиз» АҚ, «Абзал и К» компаниясы, «Күмкөл Транс Сервис» ЖШС, «Торғай Петролеум» акционерлік қоғамы және «Галаз и К» ЖШС-мен облыс әкімдігі арасында өзара ынтымақтастық

сыныптарына арналған өңірлік «Өлкетану» оқулығын әзірлеу жұмыстары жүргізілді. Қорқыт ата атындағы ҚМУ-дың ғалымдары мен облысымыздың «Үздік педагог» байқауының жеңімпаз ұстаздарынан құралған авторлар ұжымы құрылды.

Бүгінгі күні «Өлкетану» оқулығының алғашқы нұсқасы (жоба) әзірленіп, Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінде сараптамадан өткізілуде.

«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» арнайы жобасы жалпыұлттық қасиетті орындарды және киелі жерлерді сақтауға, қорғауға, сондай-ақ, елдегі туристік инфрақұрылымды дамытуға мүмкіндік береді.

Жобаны жүзеге асыру мақсатында республика бойынша алғаш рет Қызылорда облысында өлкетанушылар мен тарихшылардың форумы өтті.

Ұлттық өнерін таныстырды.

Сондай-ақ, ағымдағы жылғы 1-10 маусым аралығында Қызылорда облыстық филармониясының Тұрмағамбет атындағы халық аспаптар оркестрі, жеке дәстүрлі және классикалық орындаушылары халықаралық «ТУРКСОЙ» ұйымының ұйымдастыруымен Түркия мемлекетінде өткізіліп жатқан түркітілдес халықтарының өнер фестиваліне қатысып қайтты.

Облыстық филармония мен халық аспаптар оркестрі қазақ халқының әндері, Әлшекей, Құрманғазы, Қорқыттың күйлері мен Сыр термелерін орындап, Сыр өңіріне

рінің мәдениеті мен өнерін шет елде паш етті.

«Қазақстандағы 100 жаңа есім» арнайы жобасы бүгінгі замандастарымыздың түрлі салалардағы жетістіктерін дәріптеуді қамтиды және жастарды адамгершілікке тәрбиелеудің жарқын үлгісі болмақ.

Бағдарлама аясында жүзеге асырылған «Қазақстандағы 100 жаңа есім» арнайы жобасы бойынша Қызылорда облысының 4 жеңімпаз анықталды. Олар:

Александр Подольских – ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы, Ы.Жақаев атындағы Қазақ күріш өсіру ғылыми-зерттеу институтының бас ғылыми қызметкері, Сымбат Әбдірахманова – аудармашы, педагог-психолог, Болатбек Баймаханов – медицина ғылымдарының докторы, профессор, С.Сызғанов атындағы хирургия ғылыми орталығының директоры және Әсел Далиева – тоғызқұмалақтан әлемнің 7 түркін чемпионы.

Еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуына зор үлес қосқан азаматтардың өмірі мен еңбек жолын, табысқа жету тарихын, оларға ақпараттық қолдау жасап, кеңінен насихаттау мақсатында көптеген насихаттық шаралар жасалып отыр.

Бүгінгі күнге дейін «Қазақстандағы 100 жаңа есім» арнайы жобасының облыстағы жеңімпаздарының қатысуымен білім, мәдениет, денсаулық сақтау, спорт мекемелерінде түрлі форматтағы шаралар ұйымдастырылуда.

Жоба жеңімпаздарының бірі – Сымбат Әбдірахманова Қызылорда қаласындағы №2 «Мұрагер» мектебінде «Табыс кілті – өз қолыңда» тақырыбында көчпін өткізді. Кездесуге 200-ге жуық мектептің дарынды оқушылары, олимпиада жеңімпаздары мен мұғалімдер қатысты.

Шиелі ауданында «Бақыт кілті» атты жастармен кездесуі өтті.

Сонымен қатар, білім беру ұйымдарында жоба жеңімпаздарының қатысуымен «KıtarFest» облыстық фестивалі өтті. Шара жастарды, білім, ғылымға баулып, шығармашыл тұлға қалыптастыруды көздеді.

Осы жылғы 16 сәуіріде Қызылорда қаласында «Қазақстандағы 100 жаңа есім» жобасының өңіріміздегі жеңімпаздарының «Тұлғатану» тақырыбында мектеп оқушыларымен кездесуіне Жастар ресурстық орталығының жастар ұйымдары өкілдері және студент-жастар қатысты.

Сондай-ақ, Қорқыт ата атындағы ҚМУ-дың Студенттер сарайында жоба жеңімпаздарының қатысуымен өткен «Уақыт. Тұлға және бүгінгі бәсекелестік» атты тарихи-танымдық шара бәсекеге қабілетті, патриот азаматтарды тәрбиелеп, қалыптастыру, рухани құндылықтарымызды насихаттай отырып, жас ұрпақты елжандылыққа, отансүйгіштікке баулууды ерекше насихаттай алды.

Өңірлік БАҚ-та, баспа басылымдары мен теледидардағы бағдарламаларда арнайы айдарлар ашылып, жоба жеңімпаздары кеңінен насихатталуда. Сонымен қатар, ақпараттық-насихаттық бағыттағы жұмыстарда әлеуметтік желілер белсенді пайдаланылу үстінде.

Сананы жаңғырту біздің мақсаттарымыздың бір екенін, құндылықтарымыздың ортақтығын және қоғамдық келісімнің қуатын айшықтайды. Жаңа идеологиялық тұғырнамалар конституциялық реформаны, үшінші жаңғырудың экономикалық өркендеуін толықтыра түседі және Қазақстанның XXI ғасырдағы табысты дамуының дилдік қозғаушы күші болып табылады. Сондықтан қоғамдық сананың өзгеруі сынаптай сырғыған уақытта, жаса сын-қатерлер заманында Қазақстан дамуының негізі болатын тұрақтылықты, бірлікті, татулықты нығайтуда ерекше құндылыққа ие.

Берік МӘМБЕТОВ,
облыстық ішкі саясат басқармасының бас маманы.

ҰЛТТЫҢ ҰЛЫ МҰРАСЫ

келтіретін өткеннің сарқыншақтарынан арылуымыз қажет.

Төртінші бағыт – білімнің салтанат құруы. Алдағы технологиялық революция қазіргі жекелеген кәсіптердің жойылуына алып келген кезде, білім қол жеткізер табыстың ең іргелі факторы болмақ.

Бесінші бағыт – тек қана эволюциялық даму. Бұл бағыт – біздің өркендеуімізге жол ашады. Бұл жаңғыру идеологиясының қағидағы және еліміздің әрбір азаматының ішкі сенімі.

Алтыншы бағыт – сананың ашықтығы. Жаһандық заманда қоғамның және әрбір адамның өзгеріске дайын болуы қажет. Бұл көзқарастар қоғамдық сананың жаңғыруы үшін іргелі негіз бола алады.

Сыр өңірі Елбасы «Алаштың анасына» балаған, ұлы ойшыл Қорқыт ата дүниеге келген, ежелгі шығыс өркениетінің орталығы, түркі мәдениетінің алтын көмбесі болған. Біздің өңір рухани бай мұраларымызды сақтау, оларды кеңінен насихаттау мақсатындағы жұмыстарды тұрақты түрде жүзеге асырып келе жатқан бірден-бір аймақ десек, «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясындағы жұмыстар сол бастамамыз жалғасы болды.

Еліміздің басты рухани құндылықтары айқын көрініс тапқан Мемлекет басшысының мақаласындағы бастамаларды жүзеге асыруда өңірде «Рухани жаңғыру» орталығы құрылып, жұмыс жасауда. Сонымен қатар, өңірімізде бағдарламаның ішіндегі барлық бағыттарды қамти отырып, жүзеге асырылып жатқан 6 арнайы жоба аясында нақты қоғамдық сананы жаңғыртуға ықпал ететін мәдени-рухани шаралар ұйымдастырылуда.

Қазақ тілін жаһандық ақпарат және байланыс әлеміне жол ашатын латын әліпбиіне көшіру бастамасы аясында Қызылорда қаласы мен аудандарда, елді мекендерде тіл мамандары мен филолог-ғалымдардан құрылған топ ақпараттық-түсіндірме жұмыстарын жүргізуде.

«Қызылорда – Ақиқат Айнасы» қоғамдық бірлестігімен бірлесіп, Қызылорда қаласы мен барлық аудандарда көпшілік семинарлар ұйымдастырылды. Мұнан бөлек, Ә.Тәжібаев атындағы облыстық ғылыми-эмбебап кітапханасында ҚР Мәдениет және спорт министрлігі Тілдерді дамыту және қоғамдық-саяси жұмыс комитетінің жауапты қызметкерлері, Астана, Алматы қалалары және облыстардағы жоғары оқу орындарының оқытушы-профессорлары, тіл жанаушылары, облысымыздың зиялы қауым өкілдері, ақын-жазушылар, қалалық, аудандық мәдениет және тілдерді дамыту бөлімдерінің басшылары, білім және мәдениет саласының қызметкерлері, БАҚ өкілдерінің қатысуымен «Қазақ әліпбиі: тарих тағылымы, уақыт талабы» тақырыбында республикалық деңгелек үстел отырысы өтті.

Жалпы, қазақ әліпбиін латын графиге

жөніндегі меморандумдар жасалып, нәтижесінде өткен жылы өңірімізде білім, мәдениет ұйымдарының ғимараттарына қайта жаңғырту жұмыстарын жүргізуге, балаларға ойын алаңдарын салып, аллеялар мен скверлер ашуға 1,7 млрд теңге тартылды.

Сондай-ақ, жеке кәсіпкерлердің демеушілігімен Қызылорда қалалық №140 мектептің ауласында және шағын аудандарда балаларға арналған ойын алаңдары салынды.

Сырдария ауданында «Иман-2013» қоғамдық қорының қолдауымен аудандық емхана жылу және көріз жүйелеріне жөндеу жұмыстары жүргізіле, Шаған ауылдық округінде «Шаған Жер» ЖШС-ның қолдауымен музей салынды.

Жалағаш ауданында бағдарлама аясында демеушілер есебінен Таң ауылының орталық алаңында көркейту-көгалдандыру, абаттандыру жұмыстары жүргізіліп, кент орталығында балаларға арналған ойын алаңдары ашылды.

Шиелі ауданында жүзеге асқан ірі жобалардың бірі – Тартоғай ауылындағы халықтың игілігі үшін салынған медициналық пункт. Сондай-ақ, Жуантөбе

Форумда «Өлкетанушылар бірлестігі» құрылып, «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» жобасы бойынша алдағы уақытта атқарылатын жұмыс жоспары талқыланды.

Қызылорда облыстық тарихи-өлкетану музейінде облыстан жалпыұлттық қасиетті нысандар тізіміне енгізілген 12 өңірлік қасиетті нысандар тізіміне енген 35 тарихи-мәдени ескерткішті қамтитын «Қасиетті Қазақстан және Археология» залы ашылды.

Бұл – Қазақстан Республикасы Ұлттық музейі жанынан ашылған «Қасиетті Қазақстан» өлкетануды дамыту ғылыми-зерттеу орталығының ұсынысы.

Сондай-ақ, алдағы уақытта өңірімізде археологиялық қазба жұмыстары жүргізіліп жатқан ортағасырлық қалашықтар жанынан археологиялық парктер құрып, онда туристер мен сырттан келетін қонақтарды көптеп тарту бағытындағы жұмыстар жүргізілімек. Балалардың жазғы каникулы уақытында Қызылорда қаласы мен барлық аудандарда оқушылардан құралған арнайы экспедициялық топтардың өңіріміздегі киелі нысандар мен тарихи орындарға экспедициялары ұйымдастырылатын болады.

Бұл бағыттағы жұмыстар ҚР Президенті Әкімшілігінің тапсырмасына сәйкес, биылғы жылы бағдарлама аясында ұйымдастырылатын «Қазақстанның киелі нысандарына туристік жол» республикалық акциясынан бастау алады.

Бүгінгі күні республикалық акцияның ұйымдастыру-дайындық жұмыстары жүргізіліп, барлық өңірлерден оқушылардың баруы үшін қабылданған киелі орындар мен оқушылардан жасақталған экскурсиялық топтар қалыптастырылды.

Экскурсиялық сапарларды ұйымдастыруға қажетті қаржы шығыны жергілікті бюджеттен қарастырылып отыр. «Жаһандағы заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы

жобасын іске асыру Қазақстанды өз шығармашылығы арқылы дүниежүзіне танытатын көптеген таланттарға жол ашады, өнерлі өнерпаздарға өздерінің жетістіктерімен туған жер келбетін айшықтайды.

2018 жылғы наурыз айында Қызылорда облыстық филармониясы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында Ресей Федерациясының Орынбор облысында гастрольдік іссапарын ұйымдастырды. Аталған іс-шара Наурыз мейрамы қарсаңында шет елдегі қандас бауырларымызға қазақ халқының ұлттық салт-дәстүрлерін насихаттау, рухани азық беру, екі ел арасындағы достық қарым-қатынасты нығайтуға бағытталды.

Сәуірде «Ақмешіт» фольклорлық ансамблі Ұлыбританияның Лондон

ЕҢБЕГІ ЕРЕН, ІСІ ҰЛҒИ

Сыр өңірінің өсіп – өркендеуіне, әлеуметтік-экономикалық дамуына үлес қосу арқылы абырой тұғырына көтерілген сыйлы тұлғалар қатарында Исағали Жұмағұлов ағамыз бар.

Біз ол кісінің жұмыс барысында атқарған қызметін, ел үшін еткен еңбегі мен төккен терін және жұмыс жасау тәжірибесін көзімізбен көрдік, тәлімін алдық.

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласында туған жерін түлетуге атсалысқан жандар туралы кейінгі толқын білуі керектігі атап көрсетілген. Елеулі еңбек еткен перзенттердің жарқын істерін үлгі ету қажеттігі айтылған.

Міне, сондай елжандылығымен туған жердің дамуына айрықша қызмет еткен жандардың бірі Қармақшы ауданы, «Қармақшы» қой совхозының директоры қызметін 33 жыл бойы атқарған Исекең осы қызметке ауылдағы мектептің мұғалімі, партком хатшылығынан көтерілді. Ол халқына суықта пана, ыстықта сая бола білді. Оның елжандылығын жас ұрпақ біліп өсуі тиіс, сондықтан тарихқа тағы бір шолу жасаудың артықшылығы жоқ сияқты.

1938 жылы 13 маусым күні Ырқолдың жағасында туған Исекең ауыл балаларына тән асық ойнап, атқа шауып, пішін орып, отын дайындап, мал жайғап шынығып, шымыр болып өсті.

Оның көшбасшылық қасиеттері мектеп қабырғасында қалыптасты. Өзінің таудай талабының арқасында 1956 жылы Қызылорда педагогикалық институтының химия-биология факультетіне түсіп, оны 1961 жылы ойдағыдай бітіріп, диплом алды. Еңбек жолын Қармақшы совхозындағы №113 мектепте химия-биология пәнінен сабақ беруден бастады, ал 1964-1967 жылдары оқу ісінің меңгерушісі болып, көп жаңалықтар енгізді.

Талапты жасты аудан басшылары 1967 жылы «Қармақшы» совхозы партия комитетінің хатшылығына сайлады, ал 1975 жылдан 1996 жылға дейін 21 жыл аталған совхоздың директоры қызметтерін абыроймен атқарды. Кейін «Қармақшы» серіктестігін ашып, басқарды.

Кеңес Үкіметі кезінде Қазақстанда қой басын 50 миллионға жеткізу саясаты тұрды, мұны ел «екінші тын» деп атады. Осы қаулыны орындау мақсатында облыста Қызылқұм және Қарақұмда жаңадан 10 қой совхозы ашылды, соның бірі «Қармақшы» совхозы еді.

Жаңалыққа жаны құмар Исекең үнемі іздену үстінде болды, облыс, аудан басшыларының алдында Қарақұмды игеру мәселесін қойды, сойтіп ең далада 100-ден аса ұңғыма қазылып, жаңадан жайылымдық жер ірітелді. Совхоз орталығынан 250 шақырым қашықтықтағы «Тышқан тамы» елді мекенінен жаңадан бір ферма ашты, жалпы қой басын 60 мыңға жеткізді.

Ферма орталығында халыққа барлық жағдай жасалынды. Мектеп ашты, жаңадан көптеген тұрғын үйлер, мал қоралары, сауда орталығы, монша, тағы басқа құрылыстар салынды. Аэропорт қатынасын жолға қойды. Халықты ынталандырды, соның арқасында қой бағамын деп, тілек білдірушілер көбейді.

Шабындық жайылымды кеңейту мақсатында ұзындығы 20 шақырымның «Жұмағұл» каналын қаздырды. Совхоз орталығы да гүлдене бастады, бұрынғы шаңы шығып жатқан кішкентай ауыл қала типтес қалашыққа айналды. 624 орындық мектеп, емхана, 4 шақырымдық су құбыры, қонақ үй, балалар бақшасы, кеңсе үйі, көптеген тұрғын үйлер, кірпіш зауыты, 5000 басқа арналған қой бордақылау алаңының құрылыстары салынып, халықтың барлық жағдайы жасалынды.

1983 жылы бірінші рет Одақ бойынша жеңімпаз атанып «Қызыл Туды» жеңіп алды, себебі 1975 жылмен салыстырғанда, қой 30 мың бастан 60 мыңға, жылқы 300-ден 1000 басқа, түйе 250-ден 750 басқа өскен еді.

Аталған совхозға жиі баратынмын, себебі шаруашылықтың өз күшімен жылда құрылыс салынатын, 2 миллиондай кірпіш шығарылатын, семінарлар өткізілетін.

Бір күні Исекең: – Осы табысқа қалай жеттіңіз?

Исекең:

– Бұрын біздегі қой шаруашылығының нашар дамуының себебі, шопандарға еңбекақы төлеудің төмендігі еді, осыған байланысты малшылардың ынтасы болмады, өз істеріне ешқандай да қызықпады, мал бағуға барғысы келмеді, – деді мақтанышпен.

– Сондықтан шаруашылық есепке көшті, мердігерлік әдіспен жұмыс жасадық, оларға бар мәдени-тұрмыстық жағдай жасалынып тұрды, еңбекақы түпкі нәтижеге байланысты төленді. Өнім өндіруге кеткен шығындардың барлығын ұстап қалып, қалған пайынның 40 процентін жұмысшыларға жылдың аяғында төледік.

Осындай жұмыстардың нәтижесінде бұрын үнемі шығынмен келе жатқан шаруашылық 1977 жылдан бастап біртіндеп пайдамен жұмыс істей бастады. Рентабельдік 58 пайызға дейін жетіп, түскен пайданың есебінен, совхоз өзін-өзі қаржыландыруға жетті, елдің мәдени-тұрмыстық, әлеуметтік жағдайлары жақсара түсті.

Шаруашылықтың осындай табыстары үнемі бағаланып, марапатталып отырды.

1978-1980 жылдары облыстың озат шаруашылығы ата-жаны. «Құрмет тақтасына» жазылды. 1981 жылдан бастап Республиканың озат шаруашылығы, 1982 жылдан СОКП Орталық Комитетінің, КСРО-ның, ВЦСПС, ВЛКСМ-нің ауыспалы «Қызыл Туы» мен Құрмет грамотасын 7 рет жеңіп алды.

Облыс басшылары «Қармақшы» совхозының осындай жетістіктерін облыстың барлық шаруашылықтарына паш етіп, озат тәжірибе мектебіне айналдырды, семинарлар ұйымдастырылды. Облыс басшылары Исекеңді басқа лауазымды қызметке де ұсынды. Бірақ Исекең: «қызмет қайда кетер дейсің. Ауылыма, халқыма әлде де істей алмай жатқан жұмыстарым бар еді», – деп жауап берді.

Ол туған жерін, халқын шексіз сүйді. Оның ауылын Марал баба немесе Ишан ауылы деп атайтын.

Егемендік алғаннан кейін жекешелендіру саясаты жүрді. Сол кезде совхозды 20 жылдан астам басқарған директорларға шаруашылықтың 20 пайыз үлесін беру тиісті болатын, бірақ Исағали аға жомарттық жасап, тиесілі үлесін алмай, ортақ меншікте қалдырды. Шаруашылықты таратпай, серіктестік ашып, жұмысын әрі қарай жалғастыра берді, қазір асылтұқымды түйе өсірумен айналысып жатыр.

Исекең сол Марал бабаның ұрпағы, осы ауылда табан аудармай 50 жылға жуық еңбек етті, оның халқына адалдығын осында айқын көруге болады. Өзі өнеге тұтқан жандардан алған өмір мектебін үлкен ілтипатпен, зор ризашылықпен айтып отырады.

Исағали аға облыстық, аудандық партия комитеттерінің пленум мүшесі болып бірнеше рет сайланды. Еңбегі ескеріліп, 1983 жылы «Құрмет белгісі» орденімен, «Ерекше ерлігі үшін» медалімен, 4 рет ВДНХ-ның медальдарымен марапатталды. «Қармақшы» ауданының құрметті азаматы.

Құдай қосқан қосағы Кеңіш Смайлықызы апамызбен 8 ұл-қыз өсіріп, оқатып тәрбиеледі. Ұлын ұлға қондырды, қызын қияға ұшырды. Немере, шөбере-лері өсіп-өркендеп жатыр.

Нұрлыбай ҰЛЫҚБАНҰЛЫ,
облыстық ауыл шаруашылығы басқармасы ардагерлер кеңесінің төрағасы.

«2018 жылға арналған асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуды, мал шаруашылығының өнімділігін және өнім сапасын арттыруды субсидиялау туралы» Қызылорда облысы әкімдігінің 2018 жылғы 16 қаңтардағы №1018 қаулысына өзгеріс енгізу туралы

«Асыл тұрқымы мал шаруашылығын дамытуды, мал шаруашылығының өнімділігін және өнім сапасын арттыруды субсидиялау туралы» Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 27 қаңтардағы №91 бұйрығымен (нормативтік-құқықтық актілері мемлекеттік тіркелу Тізілімінде 14813 нөмірімен тіркелген) және Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрінің 2018 жылғы 22 мамырдағы №2-2-6/11687 қатынасымен Қызылорда облысының әкімі **ҚАУЛЫ ЕТІДІ:**

1. «2018 жылға арналған асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуды, мал шаруашылығының өнімділігін және өнім сапасын арттыруды субсидиялау туралы» Қызылорда облысы әкімінің 2018 жылғы 16 қаңтардағы №1018 қаулысына (нормативтік-құқықтық актілері мемлекеттік тіркелу Тізілімінде 6158 нөмірімен

тіркелген, 2018 жылғы 7 ақпанда Қазақстан Республикасы нормативтік-құқықтық актілерін Еңбекшілер бақылау бөлімше жариялағаны) мынадай өзгеріс енгізіледі:

2. «Қызылорда облысының ауыл шаруашылығы басқармасы» мемлекеттік мекемесі осы қаулымен тұлғалық шараларды қалыптастырады.

3. Осы қаулы арналығуына бағылау Қызылорда облысы әкімінің орынбасары С.С. Қоңғайқожа жүзетсіз.

4. Осы қаулы алғашқы ретін жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қызылорда облысының әкімі

К.Қоңғайқожа

Қызылорда облысы әкімінің 2018 жылғы «26» мамырдағы № 1124 қаулысына қосымша

Қызылорда облысы әкімінің 2018 жылғы «16» қаңтардағы №1018 қаулысымен бекітілген

Субсидиялау бағыттары бойынша субсидиялау нормативтері мен көлемдері

№	Субсидиялану бағыты	1 бірлікке арналған субсидиялар нормативтері, теңге	бас, тонна	Субсидия көлемі мың теңге
Еті мал шаруашылығы				
1	Асыл тұрқымы және селекциялық жұмыс жүргізу			
1.1	Тұқымды анықтал бас			
1.1.1	Бөлекше нормативті	10000	48000	480000
1.1.2	Қосымша нормативті			
2	80%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	8000	10000	80000
3	60%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	6000	10000	60000
1.4	Асыл тұрқымы анықтал бас			
1.4.1	Бөлекше нормативті	10000	1750	17500
1.4.2	Қосымша нормативті			
2	80%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	20000	1300	26000
3	70%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	15000	1214	3210
2	Асыл тұрқымы ірі қара мал сатып алу	150000	215	167250
Сүтті және сүтті-етті мал шаруашылығы				
1	Селекциялық және асыл тұрқымы жұмыс жүргізу			
1.1	Асыл тұрқымы анықтал бас			
1.1.1	Бөлекше нормативті	10000	1537	15370
1.1.2	Қосымша нормативті			
2	70%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	20000	600	12000
3	60%-дан бастап (қоса алғанда) жыл беру шығымы	15000	1200	18000
2	Асыл тұрқымы ірі қара мал сатып алу			
1	Отандық шаруашылықтардан асыл тұрқымы ірі қара мал	170000	350	59500
3	Сүт өндiрiсi мен дайындауын қамтам асыратын			
1	Бағамдағы мал басы 400 баста басталатын шаруашылық	37	9253	342361
2	Бағамдағы мал басы 50 баста басталатын шаруашылық	22	200	4400
3	Ауыл шаруашылығы кооперативтері	14	198	2772
Мал шаруашылығы				
1	100 бастап бастап ірі қалмақтардың бақылауында болмауына шығындарын арнауды			
1	400-ден 450 килограмға дейін	45000	895	40275
2	451-ден 500 килограмға дейін	45000		
3	501-ден 550 килограмға дейін	65000		
4	551-ден 600 килограмға дейін және одан жоғары	75000		
2	Ауыл шаруашылығы кооперативтері үшін шаруашылықтар бойынша шығындарын арнауды	20000	1210	24200
3	Жоғары қосымша шаруашылықтар және ауыл шаруашылығы кооперативтері үшін шаруашылықтар бойынша шығындарын арнауды	4000	10500	42000
4	Жоғары қосымша шаруашылықтар және ауыл шаруашылығы кооперативтері үшін шаруашылықтар бойынша шығындарын арнауды	10000	50	5000
Қой шаруашылығы				
1	Жоғары қосымша шаруашылықтар және ауыл шаруашылығы кооперативтеріне, сондай-ақ, қойлар қорғану тұрғындары өсіруші аймағындағы шаруа (фермер) қоныстарында қойлардың анықтал бас қолдану ұсынылмайды ұйымдастыру	1000	20000	20000
2	Селекциялық және асыл тұрқымы жұмыс жүргізу			
1	Асыл тұрқымы қойлардың анықтал бас	2500	37624	94600
2	Тауарлы қойлардың анықтал бас	1500	64999	97498,5
3	Асыл тұрқымы қойлар сатып алу			
1	Тұқымдар	8000	5000	40000
2	Тұқымдық кооператор	20000	1150	23000
4	Қойы етіп өндiрiсi қамтам асыратын	10000	6000	90000
Жылқы шаруашылығы				
1	Асыл тұрқымы айырлар сатып алу	100000	150	15000
2	Асыл тұрқымы анықтал бас сатып алу	40000	295	11890
3	Асыл тұрқымы анықтал бас сатып алу	85	40	3400
4	Жылқы етіп өндiрiсi қамтам асыратын	100	100	12000
Түйе шаруашылығы				
1	Асыл тұрқымы тұқымдық түйелер сатып алу	10000	10	1000
2	Асыл тұрқымы анықтал бас сатып алу	75	25	1000
3	Түйе етіп өндiрiсi және қайта өндiрiсi қамтам асыратын, оның ішінде ауыл шаруашылығы кооперативтері үшін	7000	200	15000
4	Түйе етіп өндiрiсi қамтам асыратын	100	70	7000
Адам өндiрiсi				
1	Мал шаруашылығы өнімдерін өндіретін айналысатын ауыл шаруашылығы кооперативтері үшін құрылымға заңнамалары өткізген құрылымға құны арнауды	20000	200	4000
2	Жыл аяғынан бастапқа тұрғындар 400 бастап және одан жоғары жыл тұрқымы сату бағытындағы жұмыс ірі қара малдың өндірісін қамтам асыратын	330786	1050	347325
3	Жыл аяғынан бастапқа тұрғындар 400 бастап және одан жоғары жыл тұрқымы сату бағытындағы жұмыс ірі қара малдың өндірісін қамтам асыратын шаруашылықтар мен аймағындағы шаруашылықтардың қосымша анықтал бас қолдану ұсынылмайды ұйымдастыру	251692	612	154035,5
4	Барлығы	x	x	2248857

Қызылорда облысында ортақ сұ пайдаланудың қағидасын бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының Су кодексі» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдесінде Кодексінің 38-бабынан 1) тармағына және «Ортақ сұ пайдаланудың ұлттық қағидасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 19-1252 (нормативтік құқықтық актілері мемлекеттік тіркелу Тізілімінде 11454-нөмірімен тіркелген) бұйрығымен және Қызылорда облысының әкімінің 2018 жылғы 16 қаңтардағы №1018 қаулысымен бекітілген.

Қызылорда облысының әкімінің 2018 жылғы «16» қаңтардағы №1018 қаулысымен бекітілген

Қызылорда облысында ортақ сұ пайдаланудың қағидасын

1. Осы Қызылорда облысында ортақ сұ пайдаланудың қағидасы (бұдан әрі - Қағида) «Қазақстан Республикасының Су кодексі» Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдесінде Кодексінің 38-бабынан 1) тармағына және «Ортақ сұ пайдаланудың ұлттық қағидасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 19-1252 (нормативтік құқықтық актілері мемлекеттік тіркелу Тізілімінде 11454-нөмірімен тіркелген) бұйрығымен және Қызылорда облысының әкімінің 2018 жылғы 16 қаңтардағы №1018 қаулысымен бекітілген.

2. Ортақ сұ пайдаланудың жүзеге асыруы үшін арнайы рұқсат талап етілмейді.

3. Ортақ сұ пайдаланудың жүзеге асыруы үшін арнайы рұқсат талап етілмейді.

4. Ортақ сұ пайдаланудың жүзеге асыруы үшін арнайы рұқсат талап етілмейді.

5. Ортақ сұ пайдаланудың жүзеге асыруы үшін арнайы рұқсат талап етілмейді.

БАҚЫЛАУ-КАССА МАШИНАСЫНЫҢ БОЛУЫ МІНДЕТТІ

2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап Салық кодексінің 167-бабының 1-тармағына сәйкес салық органына тіркеу есебіне тек деректерді беру функциясын бар бақылау-кассалық машинасынан қою міндетті.

Тек ортақ пайдаланудағы телекоммуникация желілері жоқ орындарына ғана қолдмғі тіркеу функциясы жоқ машиналарды тіркеуге болмайды. Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан жалпы пайдаланудағы телекоммуникация желілері жоқ әкімшілік-аумақтық бөлімшелер туралы ақпарат ҚР ҚМ Мемлекеттік кірістер комитетінің ресми сайтында орналасқан (<http://kgd.gov.kz/ru>). Бұл ретте, салық органдарында 2018 жылдың 1 қаңтарына дейін тіркелген деректерді тіркеу және беру функциясы жоқ бақылау-касса машиналарын 2024 жылға дейін қолдануға болады.

2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап, шағын бизнес субъектілері үшін арнаулы салық режимін қолданатын ашық сауда базарларының аумағында стационарлық емес нысандарда жұмыс жасайтын кәсіпкерлер БКМ қолдануға міндетті болады, ал 2020 жылдан бастап патент шеңберінде жұмыс істейтін салық төлеушілерге БКМ қолдану міндеттілігі туындайды.

ҚР-ның заңнамасы талаптары бойынша БКМ қолданудан жалтарған тұлғаларға жауапкершілік қаралған. Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқықбұзушылық туралы кодексінің 284-бабының

Ғ.ХАЛЫҚОВА,

облыс бойынша

Мемлекеттік кірістер

департаментінің

бас маманы.

ЫРЛІГІМІЗГЕ СЫЗАТ ТҮСПЕСІН ДЕСЕК...

Астананың Есіл аудандық сотының шешімімен «Қазақстанның демократиялық таңдауды» қозғалысы экстремистік ұйым деп танылды. Осыған орай, Бас прокуратура «Қазақстанның демократиялық таңдауы» атты тіркелмеген қозғалыстың заңсыз қызметін анықтады. Сонымен бірге прокуратура қылмыстық табыстарды заңдастыру фактілері бойынша бірқатар еуропалық елдерде М.Әбілзовқа қатысты тергеу жүргізіліп жатқанын мәлімдеген болатын.

Бұл әрекеттер «Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» заң бойынша саяси экстремизм болып саналады және мемлекеттің қауіпсіздігіне қарсы қылмыс ретінде қудаланады», – делінген болатын бұл орайда бас прокуратураның мәлімдемесінде.

М.Әбілзов интернет жүзесі арқылы Қазақстан билігін сынау бағытындағы әрекеттерін жалғастыруда. Шетелде тұратын банкир үстіміздегі жылғы 10 мамырда Қазақстанның бірқатар қалаларында өткен заңсыз наразылық акцияларын өзі ұйымдастырғанын ашық мәлімдеді. Мәлімдеп қоймай, оған Еуроодақ саяси құрылымдары өкілдерінің назарын аудартқанын айтты. «Азаттық» тілшісінің «Бүгінгі наразылықтарға қатысыңыз бар ма?» деген сауалына Әбілзов желідегі мессенджер арқылы: «Сіздер қызық құрғақсыздар. Елдегі митингтердің барлығын мен ұйымдастырдым» деп жауап берді.

Заңды сұрақ туындайды? Әбілзов Еуроодақ өкілдерінен не күтеді? Неге

Хабарландыру

Ағымдағы жылдың 19 маусымында Энергетика министрі Қ.А.Бозымбаевтың өңірлерде видеоконференция байланысын қамтамасыз ету арқылы халық алында есептік кездесуін өткізетіндігін хабарлаймыз. Кездесу барысында Энергетика министрі Министріктің қызметі, мұнай-газ, мұнай-газ-химия, көмір, уран, электр энергетикасы және қоршаған ортаны қорғау салаларының даму жоспарлары туралы баяндайды және сұрақтарға жауап береді.

Есептік кездесу 2018 жылдың 19 маусымында сағ.15-00-де келесі мекен-жай бөлімшесіне өтеді: **Астана қаласы, Д.Қонаев даңғылы, 4 «Казмедиа орталығы»** ғимараты, Киноконцерт залы.

Видеоконференция байланысы 2018

Жоба

«Karatau Mining (Қаратау Майнинг)» ЖШС Қызылорда облысы бойынша экология департаментіне «Қызылорда облысы Байырқай өңірінде алтын, мыс және ілеспелі компоненттерді іздеу жұмыстарының жобасына» «Қоршаған ортаға әсерді бағалау» жобасын мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізуге жіберді.

Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының 2-тармағына сәйкес барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізу кезінде өздерінің өй-пiкiрлерiн бiлдiру мүмкiндiгi берiледi.

Анықтама алу телефоны: 8 (7242) 230207.

Хабарлама

«Karatau Mining (Қаратау Майнинг)» ЖШС Қызылорда облысы бойынша экология департаментіне «Қызылорда облысы Байырқай өңірінде алтын, мыс және ілеспелі компоненттерді іздеу жұмыстарының жобасына» «Қоршаған ортаға әсерді бағалау» жобасын мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізуге жіберді.

Қазақстан Республикасының Экология кодексінің 57-бабының 2-тармағына сәйкес барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік экологиялық сараптамадан өткізу кезінде өздерінің өй-пiкiрлерiн бiлдiру мүмкiндiгi берiледi.

Анықтама алу телефоны: 8 (7242) 230207.

Хабарландыру

«Қызылорда облысындағы Қосқол учаскесіндегі мыс-алтын кендерін барлау жұмыстарын жүргізу жобасы» мен Қоршаған ортаға әсерін бағалау бөлімі материалдары бойынша ұсыныстар мен ескертулер жинау арқылы қоғамдық пікірді есепке алу мақсатымен **жоба материалдарының http://syrtlabizaty.kz/obyavleniya_saytta_jarilanqanynyn_habarlaydy**. Барлау объектісі Шиелі ауданында орналасқан.

«Сұр бойы», «Қызылординские вестни», «Ақмешіт апталығы», «Ақмешіт жастары» және ауданның барлық басылымдарына хабарландыру орналастырыңыз келсе: **70-00-49, 70-00-52** телефондары арқылы байланысуға болады.

E-mail: sfjmrnata@gmail.ru

КІРІШІ САТЫЛАДЫ

Қызылорда қаласында украиналық құралмен жабдықталған М-125 маркалы қатпарлы кірпіш сатылады. Байланыс тел.: 8 701 335-96 50, 8 777 058 24 69.

(6-5)

Луганск аймағынан Ресейге қарай айылған босқындар легі тоқтар еді ғой. Көйбір мәліметтер бойынша 2014 жылдан бері Украинаның оңтүстік-шығыс аймағынан Ресейге босып кеткендер саны 1 млн адамға жуықтаған. Олардың үйілері қирады, 2 мыңнан астамы өлді, көпшілігі жарақат алды.

Кезінде Украинадағы төңкерісшілер билікті коррупция жайлаған деген сылтаумен құлатқан еді. Қаншама қан төгілді. Не болып шықты? Украинада билікті қайта бөлісу басталды. Коррупция бұрынғыдан да өрши түсті.

Қазір осы елдегі орташа айлық 200 доллардың, зейнетақы 100 доллардың шамасын құрайды. Украиндықтар табыс көзін іздеп елден Шығыс, Батыс Еуропа елдеріне қоныс аударуда.

Осы орайда тарихқа тағы бір үйілуіңді артықтығы жоқ деп ойлаймын. Демократия жалауын желбіретіп, әділдік іздегендердің барлығын періште емес.

АҚШ-тың 70-жылдардағы саясаткері Взежинский мемлекетті құлату үшін оны ішінен іріп-шірту принципін ұстану қажеттігін әсиет ретінде қалдырған еді. Ол жүзеге асып та жатыр. Бұны Араб елдерінің, әлемнің әр түкпіріндегі түрлі-түсті революциялар мысалынан анық аңғаруға болады.

Иә, Әбілзов әрдайым Еуроодаққа сүйенеді. Ал ол сол Еуропаның тарихы мен Францияның араласуына себепші болды. Ірі Еуропа елдерінің басшылары бастары бірікпей, Гитлерге

Еркін ТОЙБАЗАР.

Қызылорда облысының әкімінің 2018 жылғы «16» қаңтардағы №1018 қаулысымен бекітілген

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ ЖӨНІНДЕГІ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ БОЙЫНША

Мектеп бітірген тұлғалардың белгілі бір мамандық алу мақсатында жоғары және техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарына түсетуі негіеттенді.

Алдағы уақытта облыстық білім басқармасы мемлекеттік техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының (бұдан әрі-ТЖББ) құрылтайшысы ретінде тұлғаларға төмендегі ақпаратты хабарлайды.

Бұл қызмет мемлекеттік қызмет түріне жатады және оның стандарты бекітілген. Стандарт «Техникалық және кәсіптік білім беру саласында көрсетілетін мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 200 бұйрығымен бекітілген.

Аталған мемлекеттік қызметті техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беретін оқу орындары көрсетеді.

Мемлекеттік қызмет көрсету мерзімдері:
1) мыналарға түсетін көрсетілетін қызметті алушылар үшін көрсетілетін қызметті берушіге құжаттар топтамасы тапсырылған сәттен бастап: күндізгі оқу нысанына – 20 маусым мен 20 тамыз аралығында; сырттай (кешкі) оқу нысанына – 20 маусым мен 20 қыркүйек аралығында;
2) көрсетілетін қызметті алушының құжаттар топтамасын тапсыруы үшін күтудің рұқсат етілген ең ұзақ уақыты – 15 минут;
3) қызмет көрсетудің рұқсат етілген ең ұзақ уақыты – 15 минут.

Мемлекеттік қызмет көрсету нәтижесі стандарттар көрсетілген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беретін оқу орнына құжаттардың қабылданғаны туралы қолхат бойы тіабылады.

Көрсетілетін қызметті берушінің жұмыс кестесі: Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес демалыс және мереке күндерін қоспағанда, дүйсенбіден бастап сенбіні қоса алғанда көрсетілетін қызмет берушінің белгілеген жұмыс кестесіне сәйкес, сағат 13.00-ден сағат 14.30-ға дейін түскі үзіліспен сағат 9.00-ден сағат 18.00-ге дейін.

Алдың ала жазылу және желіделетін қызмет көрсету қозғалмалы.

Мемлекеттік қызмет көрсету нәтижесін беру нысаны: қағаз жүзінде.

Мемлекеттік қызмет жеке тұлғаларға (бұдан әрі – көрсетілетін қызметті алушы) тегін көрсетіледі.

Көрсетілетін қызметті алушы көрсетілетін қызметті берушіге өтініш берген кезде мемлекеттік қызметті көрсету үшін қажетті құжаттар тізбесі:

1) қабылдау туралы еркін нысандағы өтініш;
2) білімі туралы құжаттың түпнұсқасы;
3) 3x4 см көлеміндегі 4 дана фотосурет;
4) Қазақстан Республика

ТҮРКИЯНЫ ТАМСАНДЫРҒАН ӨНЕРПАЗДАР

Маусым айының 1-10 аралығында Түркияның Кастамону, Болу, Ақсарай және Анкара сынды 4 бірдей қаласында ТҮРКСОЙ Халықаралық ұйымының 25 жылдық мерейтойы аясында түркі халықтарының өнер фестивалі өтті.

Өнер саңлақтарының басын қосқан шараға Сыр елінен Тұрмағамбет атындағы халық-аспаптар оркестрі қатысты.

Оркестрдің гастрольдік бағдарламасы Кастамону провинциясының Таскөпір қаласынан басталды. Концертке жиналған көрермендер, музыканттар өнерін ерекше ықыласпен қабыл алды. Өнерпаздар орындаған халық әндері мен Қорқыт, Құрманғазы және Әлшекейдің күйлері, классикалық шығармалар Кастамону көрермендерін тамсандырды.

Биыл ТҮРКСОЙ шешімімен түркі әлемінің мәдени астанасы аталған Кастамону – Түркияның солтүстік жағындағы көне қалаларының бірі. Оның іргетасы б.д. VIII ғасырда қаланған.

Болу, Ақсарай және Анкара қалаларындағы концерттер аншлаптен өтті.

– ТҮРКСОЙ ұйымының атынан оркестр музыканттарына тамаша концерттік бағдарлама үшін алғыс айтым келеді. Қызылордалық халық-аспаптар оркестрінің фестивалге қатысқаны бекер емес, өйткені, Сыр елі – жыр елі қайталанбас талант иелеріне бай екенін бәріміз де жақсы білеміз, – деді ТҮРКСОЙ-дағы Қазақстанның өкілі Асқар Тұрғанбаев.

Ансамбль концерті оркестрдің бас дирижері Кеулімжай Ботабаев пен ҚР Мемлекеттік академиялық симфониялық оркестрі мен Н.Тілендиев атындағы «Отырар сазы» академиялық фольклорлық-этнографиялық оркестрінің дирижері Мүсілім Әмзінге басқарумен өтті.

Сыр жұртшылығының мақтанына айналған оркестр 2007 жылы Тұрмағамбет Ізтілеуовтің 125 жылдығына арналған мерекелік шаралар аясында облыстық филармония жанынан құрылған. Құрамында 60-қа жуық музыкант жұмыс істейді.

Оркестр репертуарында 400-ден астам халық әндері мен күйлері, сондай-ақ, Қорқыт, Құрманғазы, Дина, Қазанғал, Шал Мырза, Бекпембет, Әлшекей, Жалдыбай, Досжан, Төлеген және өзге де қазақстандық және жергілікті композиторлардың шығармалары бар.

«СБ» ақпарат.

АЛА ДОПТЫ ТОРДАН КӨР, ЖЕҢІМПАЗДЫ ТӨРДЕН КӨР

Бүгінде төрткүл дүние мұсылманның айт мерекесін күткені сияқты футболдан өтетін Әлем чемпионатының басталуын тағатсыз күтіп, сағат санап отыр.

Бүгін, 14-ші маусымда басталып, шілденің 15-не дейін Ресейде өтетін аладоп додасына әлемнің 32 құрама командасы қатысады.

Чемпион болу былай тұрсын, чемпионатқа қатысудың өзі үш жыл бойғы тынымсыз өзара текіретстерден кейін ғана қол жететін бедел. Мысалы, биылғы чемпионатқа Перу құрамасы 36 жыл үзілістен кейін ғана қатысқалы отыр. Сол секілді Египет – 28 жыл, Марокко 20 жыл бойы іріктеу сындарынан сүрініп келген. Египет демекші, биыл чемпионатта алғашқылардың бірі болып ойын көрсететін мысырлық құраманың сұрмергені Саллахтың саулығын бүкіл елі тілеп отыр. Соңғы жылдары Египет құрамасын өрге сүйреп келе жатқан Саллах осыдан біраз күн бұрын Чемпиондар лигасы ойынында жарақат алып қалған еді.

Енді чемпионат жайына қайта ауысайық. 32 команда әр топта 4 командадан 8 топқа бөлінеді. Топ құрамы жеребе бойынша қарастырылады.

Әр команда өз тобында бір айналымдық 3 ойыннан шығып, соңғы турдың ойындары бір күнде және бір уақытта өткізіледі. Әр жеңісіне команда 3 ұпай олжалайды, тең ойынға 1 ұпай, жеңілістің жағдайы белгілі. Топтың ішінен келесі кезеге (плей-офф) үздік шыққан 2 команда, барлығы 16 құрама жолдама алады.

Биылғы чемпион команда 50 млн АҚШ долларын қоржынға салады.

Әлем бойынша Бразилия құрамасы осы атақты 5 рет жеңіп алған жалғыз команда. Егер, биыл Томас Мюллері, Морено Гомесі, Морко Ройсы бар Германия құрамасы 2014 жылғы жетістікті қайталап, чемпион болып жатса, онда атағы жөнінен Бразилиямен теңеседі.

Чемпионат Ресейдің 11 қаласында, 12 стадионда өткізгелі отыр. Бұл әлемдік спорт мерекесін ұйымдастыруға ресейліктер 20 млрд рубль ақша жұмсап отыр екен. Қазіргі деректер бойынша, 1 млн-нан астам билет сатылған.

Жаһанды біріктіріп, жанкүйерге жан ләззатын сыйлайтын мұндай мерекеден кім ақша аяп қалсын!

Чемпионаттың алғашқы ойыны бүгін Астана уақытымен 21:00-де Ресей мен Сауд Арабиясы командалары арасында өтеді.

Қазақстандықтар Әлем чемпионаты ойындарын «Qazaqstan» және «QAZPORT» телеарналарынан тамашалайтын болады.

Дүйсенбек АЯШҰЛЫ,
«Сыр бойы».

BRIFING

«МЕН – QAZAQYUN» ЖОБАСЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ КЕЗЕҢІ ӨТЕДІ

Ауқымды мега жобаға аудандар мен қаладан 18-40 жас аралығындағы 120-ға жуық талапкер қатысып, оның 25-і облыстық кезеңге жолдама алды. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен баспасөз конференциясында «Quyzylorda» телеарнасының директоры Жағыппар Қарабала хабарлады.

Еліміздің түкпір-түкпіріндегі дәстүрлі әнші-термеші, күйшілердің басын бір арнаға тоғыстырып, әр аймақта қалыптағасқан өнер мектептерінің таңдаулы туындыларын дәріптеуді мақсат ететін жоба екінші рет өткізіліп отыр. Қатысушылардың жас

ерекшелігі – 18 бен 40 жас аралығы. Әділқазылар алқасы сахнаға шығатын өнерпаздардың ұлттық киімдеріне де үлкен мән беруде.

– Қаймағы бұзылмаған өңірімізде төл өнердің жақсы дамып келе жатқанын байқадық. Облыстық кезеңге өту үшін талапкерлер жақсы дайындықпен келді. Ал, облыстық іріктеудің ақтық сайысы 17 маусым күні А.Тоқмағанбетов атындағы қалалық мәдениет үйінде ұйымдастырылады, – деді телеарна директоры.

Жиында облыстық мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының басшысы Мира Әбуова телевизиялық жобаға бытыр бірқатар өнерпаздар қатысып, жоғары нәтиже көрсеткенін тілге тиек етті. Облыс әкімінің кеңесшісі

Айгүл Сағымбай да өткен жылы сайыскерлердің жырды көмей арқылы айтып, ерекше талантын, дарынын танытқанын атап өтті.

Айта кетейік, биыл аталған телевизиялық жобада жаңалық көп. Байқау барысында жеңімпаздар арнайы сыйлықтармен марапатталып бас жүлдегерлер «Жылдың ең үздік дәстүрлі әншісі», «Жылдың ең үздік термешісі», «Жылдың ең үздік күйшісі» атағын иеленеді. Қазақ өнерінің өрісін кеңейтетін додада SMS дауыс беру арқылы «Көрермен көзайымы – 2018» аталымының да иегері анықталмақ.

М.СНАДИНҚЫЗЫ.

TUSAŪKESER

МЕРЕЙТОЙҒА ТARTY – МУЛЬТФИЛЬМ

Кеше облыстық білім басқармасы мен аймақтық «Рухани жаңғыру» орталығының ұйымдастыруымен «Қазақстандағы 100 жаңа есім» жобасының жеңімпазы Сымбат Әбдірахманованың «Сықырлы кілт» атты мультфильмінің тұсаукесері өтті.

– Бұл туынды әрбір мектеп оқушысына Сыр өңірінің табиғатын тануға, тарихын білуге көмегін береді деген үміттеміз. Өлкетану бағытындағы әрбір сабақта пайдалануға қолайлы ең тиімді құралға айналады деген ойымыз да бар, – деді облыстық білім басқармасының басшысы Майра Мелдбекова.

«Қазақстандағы 100 жаңа есім» жобасының жеңімпазы Сымбат Әбдірахманова «Сықырлы кілт» анимациялық мультфильмге 6 ай уақытын жұмсаған. Мультфильмнің жасалуына «Bilim Foundation» қоғамдық қоры да демеушілік көрсеткен.

мультфильм авторы.

Мультфильмнің сюжетінде Ару, Мәди, Әли есімді балақай сиқырлы кілт іздеп жүріп, белгілі тұлғалармен танысады. Туындыға арнайы саундтрек жазылған. Әнін автор өзі жазған.

– Қазір қазақ анимациялық фильмдерінің қатары көп емес. Оның ішінде өлкетану бағытында біздің Сыр еліне байланысты туындылар болмаған. Сыр өңірі – тарихқа толы, тұлғаларға бай өлке. Сол тұлғаларды, өлкені таныту – әрқайсысымыздың міндетіміз. Сол міндетті Сымбат баланың тілімен, қарапайым түрлі-түсті бояумен барынша заманауи үлгіде жеткізе білді, – деді «Рухани жаңғыру» орталығының бөлім басшысы Гүлмира Әшірбекова.

Мультфильм балаларға түсінікті тілмен және түрлі-түсті бояулармен дайындалған. Жаңа туындының тұсаукесеріне колледж студенттері, оқушылар қатысып, мультфильм тамашалады.

Айта кетейік, осы уақытқа дейін «Қазақстандағы 100 жаңа есім» жобасының жеңімпазы Сымбат Әбді-

– Өлкеміздің кешегі тарихы мен бүгінгісін байланыстырған туындыға үздік педагогтар мен тарихшыларды тарттық. Сондай-ақ, кейіпкерлерді облысқа танымал әртістер дыбыстады. Менің бұл жұмысым Сыр елінің туған күніне жасаған тартуым болмақ, – деді

рахманова облыстың бірнеше аудандарында кездесу, کوچинг, «Табысқа жеткізген төлқұжат» пилоттық жобасы аясында семинарлар өткізді.

Шынар БЕКБАН,
«Сыр бойы».

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ – ЕЛ АЛДЫНДАҒЫ МІНДЕТ

Мемлекеттік қызмет, ең алдымен, халыққа мемлекеттік қызмет түрлерін көрсету қызметі. Осы орайда мемлекеттік қызметшінің сауаттылығы мен жоғары кәсіби даярлығы мемлекеттік қызметтің негізгі арқауы болып табылады.

Өз мемлекеттік органының міндетін айқын түсіну, күнделікті қызметі арқылы оның имиджі мен абыройын жоғары ұстау – мемлекеттік қызметшінің ұстанымы болуы керек. Өз жұмысына қызығушылықпен және жауапкершілік көзқарасымен қарайтын қызметкерден, мемлекеттік органның барлық проблемалары мен оны жақсарту жолдарын егжей-тегжейлі білетін басшыдан құралатын ұжымның жұмысы ардайым жемісті.

Мемлекеттік қызметшінің кәсіби даярлығының жоғары деңгейін қалыптастыруда қазіргі бағалау жүйесі өзіндік роль атқарып отыр. Орындаушылық және еңбек тәртібі, біліктілігін көтеру сатысы, жан-жақты қоғамдық белсенділігі, тәлімгерлік тәжірибесі бәрі-бәрі ескерілетіндіктен, мемлекеттік қызметшінің өзіне қойтын талабы да биіктей түсті.

Ал аттестаттау кезіндегі талаптар мемлекеттік қызметшінің өз лауазымына лайықтылығын анықтап қана қоймай, оның қызметте осы мүмкіндіктерін де қарастырады. Қазақстан Республикасы Президентінің «100 нақты қадам» Ұлт жоспарымен (15 қадам) қойылған мемлекеттік басқаруды жетілдіру талаптары шеңберінде өткізілген кешенді аттестаттау қазіргі мемлекеттік қызметшінің бейнесін қалыптастыруға өзіндік кезең болды.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер департаментінің 2017 жылғы кешенді аттестаттауға 282 қызметкері қатысса, соның 256-сы «атқаратын лауазымына сай» деп танылды. Ал 24 қызметкер «атқарып отырған лауазымынан жоғарылауға жатын» мәртебеге ие болды.

Сонымен қатар, ҚР «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңының 63-бабына сәйкес, Аттестаттау қорытындысы бойынша, жоғары тұрған бос мемлекеттік әкімшілік лауазым болған және мемлекеттік қызметші осы лауазымға белгіленген біліктілік талаптарына сай келген жағдайда, «атқарып отырған

лауазымынан жоғарылауға» қызметкерлер конкурстық рәсімдер өткізілмей жүзеге асырылады.

Кешенді аттестаттау комиссиясының шешімімен жоғарылауға ұсынылған 24 қызметкердің 15-і түрлі жоғары тұрған лауазымдарға тағайындалды. 5 қызметкердің лауазымдары Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің номенклатурасына жата-тындықтан, қызметкерлерді отырған лауазымынан жоғарылауға туралы хат жолданды. Мемлекеттік қызметшінің жауапкершілікті түсіну, заң алдындағы өз қызметін қадағалау, жедел және құрыретсіз шешім қабылдау, бастамашылдық таныту мен өзін-өзі дамыту сияқты қабілеттері жоғары болған сайын, қызметте осы мүмкіндігі де арта түседі.

М.ОРАЛБАЕВА,
облыс бойынша
мемлекеттік кірістер
департаментінің бөлім басшысы.

КАДРЛЫҚ ӘЛЕУЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРАДЫ

Бүгінде жылдам өзгеріп келе жатқан әлеуметтік-экономикалық жағдай мемлекеттік органдар алдына жаңа мақсаттар мен міндеттер қояды. Сондықтан, уақыт талабына сай болу үшін мемлекеттік басқару субъектілері басқарудың дәстүрлі әдістерін қайта құрумен қатар, қызмет тиімділігін, нәтижелігін ұдайы көтеруі тиіс.

Атқарушы билік органдарының қызмет тиімділігін, еңбек нәтижелігі мен олардың жүзеге асыратын мемлекеттік функцияларының сапасын арттыру және мемлекеттік

қызметтер көрсету саласы соңғы 10 жыл ішінде елімізде қолға алынған реформалардың басты себебіне айналды. Мемлекеттік қызметтің лайықты деңгейде қызмет етуінде мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігі аса маңызды орын алары сөзсіз. Еңбек нәтижелігі мен қызмет тиімділігі арттырылмаған жағдайда ел өміріндегі кез-келген саланың, соның ішінде экономикалық жаңарулар, стратегиялық бағдарламалардың жүзеге асырылмайтыны белгілі.

Қазіргі таңда, осы бағыт бойынша талдаулар мен зерттеулер саны көптеп кездеседі. Тиімділік теориясының дамуына экономика, басқару және мемлекеттік басқару

теориялары зор үлес қосады. Алайда, бағалау көп жағдайда көрсеткіштер және аттестациялау түрінде жүргізіліп келеді. Бағалаудың мұндай түрлері мемлекеттік қызметшілер тарапынан ресмилік деп, олардың еңбегіне сай жалақы алуына еш әсерін тигізбейді деп қабылданады. Осылайша, мемлекеттік органдар жұмысы тиімділігін арттыру, мемлекеттік қызметтің кадрлық әлеуетін қалыптастыру, қолдану мен дамытудың маңызы арта түсті.

С.ҚАЛМАХАНОВА,
қалалық білім
бөлімінің
бас маманы.

Кезекші редактор Шынар БЕКБАН.

Меншік иесі

жауапкершілігі
шектелуі
серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР
Аманжол ОҢҒАРБАЕВ

қабылдау бөлмесі
тел/факс: 8/7242/ 70-00-36

БАС РЕДАКТОР
Қуат ШАРАБИДИНОВ

қабылдау бөлмесі –
тел: 8/7242/ 40-02-17

Бас редактордың орынбасары – 70-00-43
Жауапты хатшы – 70-00-81

Бөлімдер:

руханият және ақпарат – 70-00-64, 70-00-41
экономика – 70-00-41, 70-00-68
әлеумет және саясат – 70-00-73
жарнама – 70-00-49, 70-00-52
есеп-қисап – 70-00-39, 70-00-38,
компьютер орталығы және корректорлар – 70-00-34

Газет аптасына 3 рет
(сейсенбі, бейсенбі, сенбі
күндері) шығады.

Газет Қазақстан Республикасының
Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат
комитетінде тіркелген.
Тіркеу куәлігі № 12993-Г, 27.08.2012 ж.

Қызылорда облыстық «Сыр бойы» газеті
ҚР СТ ИСО 9001-2009 «Сапа менеджменті
жүйесі» талаптарына сәйкес сертифицирталған.
Авторларға қаламақы тапсырыс бойынша
төленеді, қолжазба өңделеді және
қайтарылмайды. Жариялымдар газеттің
түпкілікті көзқарасын білдірмейді.
«АҚ» – ақылы қызмет.

Газет редакцияның компьютер орталығында
қатталып, «Сыр медиа» ЖШС
өз баспаханасында басылды.
Тел.: 8/7242/ 40-06-68.
Газеттің таралымы бойынша
8/7242/ 70-14-08 телефон нөміріне
хабарласуға болады.

Таралымы 30315
Тапсырыс №919

Редакция мекен-жайы: Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4 “А”.

e-mail: syrboyi@yandex.kz / www.syrboyi.kz